

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 47 nummer 10

26 april 2021

tweewekelijks blad

erkeningsnummer p706128

afgiftekantoor Leuven

PB-PP B-02817
BELGIË(N) - BELGIQUE

COVIDBELEID KU LEUVEN

Testen mag, vaccineren niet

DOSSIER

Hoeveel kost een
kot in Leuven?

ARTIKEL

KU Leuven vraagt
HP om transparantie

REPORTAGE

Het testcentrum van
de KU Leuven

EDITORIAAL

De verkeerde 'versoepeling'

Terwijl iedereen vol verwachtingen uitkijkt naar versoepelingen op de coronamaatregelen, kwam er vorige week een 'versoepeling' op de taalregels. De Vlaming reageerde voorspelbaar.

Om te beginnen een belangrijke nuance: het ANS – waarover de berichtgeving ging – is gebaseerd op bestaande teksten en is descriptief van aard. Het beschrijft wat er in de taal te zien is, maar schrijft zelf geen regels voor.

Bepaalde media vervormden dat gretig naar het feit dat bepaalde 'taalfouten' nu plots wel mogen, ondanks het feit dat het ANS niet prescriptief poogt te zijn. Verbolgenheid verkoopt immers beter. En als er iets is waar de Vlaming graag over klaagt, is het wel de verloederding van de taal.

Een versoepeling van onze taal zou echter geen reden tot protest mogen zijn. Taal is nu eenmaal een levend ding – en de voorbeelden van het ANS zijn daar het perfecte voorbeeld van. Wie koppig blijft vasthouden aan de taal zoals ze is, geeft blijk van onvoldoende kennis over de geschiedenis van taal.

Toch mag de verandering van de taal niet lukraak gebeuren. Ondanks de joie de vivre van een

taal, zijn er wel enkele regels vastgelegd. De taalregels aanpassen omdat genoeg mensen een bepaalde fout maken is een argument gebouwd op los zand en zou nooit een leidraad mogen zijn.

Wie koppig blijft vasthouden aan de taal zoals ze is, geeft blijk van onvoldoende kennis over de geschiedenis van taal

Niettegenstaande is een versoepeling van onze Nederlandse taal een gegeven om toe te juichen. Het onderwijs van onze jeugd en de integratie van anderstaligen kan er enkel bij gebaat zijn. Hoe eenvoudiger een taal in elkaar zit, hoe gemakkelijker die te leren is.

Maar verandering botst altijd op protest. In 1990 werd door de Nederlandse Taalunie een commissie opgericht om de taal uniformer en gemakkelijker te maken. De daaruit vloeiende spel-

ling-Geerts, die fonetisch getint was – chocolade werd bijvoorbeeld 'sjokolade' – werd in de pers gelekt en nog voor haar officiële voorstelling in de vuilnisbak gekieperd.

'Sjokolade' zag er volgens de bevolking te belachelijk uit. Dat diezelfde bevolking tot 1954 nog 'rhythme' schreef in plaats van ritme viel in dovemansoren. Het recht had gezegevierd en het Nederlands was gered. Dat Nederlands een moeilijke taal blijft om te leren, nemen we er blijkbaar dan maar gewoon bij.

Hoewel ik zelf rillingen krijg bij de gedachte om simpele regels zoals het verschil tussen 'noemen' en 'heten' aan te passen, is de taalverandering onvermijdelijk. Als het echte moment van taalversoepeling aanbreekt, hoop ik dat we de discussie dan op een kalmere manier kunnen voeren dan de afgelopen maanden. Er zijn vandaag de dag immers ergere dingen als een simpel taalfoutje.⊗

Jan Costers is redactiesecretaris. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

redactie

colofon

Daan Delespaul
hoofdredacteur
daan@veto.be

Sjereno Cörvers
redacteur onderzoek
sjereno@veto.be

Jan Costers
redactiesecretaris
jan@veto.be

Arne Van Laetem
eindredacteur
arne@veto.be

Tijs Keukeleire
redacteur onderwijs
tijs@veto.be

Cath Hermans
redacteur beeld
cath@veto.be

Emma Desmet
redacteur sociaal
emma@veto.be

Lisa Thieren
redacteur beeld
lisa@veto.be

Emiel Roothoof
redacteur internationaal
emiel@veto.be

Benno Debals
verantwoordelijke KU Leuven
benno@veto.be

Thomas Maes
redacteur student
thomas@veto.be

Elien D'hoore
verantwoordelijke groepsgevoel
elien@veto.be

Joanna Wils
redacteur cultuur
joanna@veto.be

Marie Coppens
verantwoordelijke evenementen
marie@veto.be

Eindredactie Arne Van Laetem, Joanna 'pluisje' Wils, Mathilde Dams, Daan 'de taart van Luc Sels' Delespaul, Thomas 'tiramisu' Maes, Tijs 'kaastaart!!!' Keukeleire, Emiel Roothoof, Emma Desmet, Wolf France, Sjereno Cörvers, Arno Faggio Del Giglio, Lisa De Witte, Simen Verberckmoes, Ella Meyvisch **Vormgeving** Jan Costers **Cover** Amber De Leener, Jan 'Crème Brûlée' Costers **Schrijvers** Daan Delespaul, Lore Meesters, Tijs Keukeleire, Emma Desmet, Emiel Roothoof, Simen 'bananenbrood' Verberckmoes, Thomas Maes, Joanna Wils, Marie Coppens, Sjereno Cörvers, Ella Meyvisch, Arno 'cannolo siciliano' Faggio Del Giglio, Haïke 'kebab kapsalon' Delafontaine, Pascal 'magnum double chocolate' Beyer, Elien Stouten, Wolf France, Jonas Gilliams, Basil Claeys, Jolien 'trifle van mascarpone, rood fruit en speculoos' Vandoorne, Benno 'chocomousseline op moeders wijze' Debals, Elena Amore, Jan Costers, Manon Cools, Arne Sonck, Alon 'macarons' Nudler, Kgothi Rapoo, Lara 'Kaiserschmarren' Lismont **Illustratoren** Cath 'citroensorbet' Hermans, Anastasia 'vegan magnum' Arnhold, Celine 'kaastaart' Vandeweghe, Justine 'Een glaasje Frambozenmousse van bij 't Graantje Veltem' Lambrechts **Fotografen** Miet 'cookies ijs van 't Galetje' te, Amber De Leener **KU Leugen** Benno Debals, Cath Hermans

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze online redactievergadering op donderdag om 20u, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Wat is je lievelingsdier?'

CARTOON VAN DE WEEK

door Mo Bourgeois

Word maar eens rector als professor

Het lijkt wel David tegen Goliath: de 'gewone' professor Tytgat tegen rector Sels. Opkomen als rector vereist geld en medestanders. Haalbaar voor een rector of decaan, minder voor een prof alleen.

door [Daan Delespaul](#)

Als Jan Tytgat op 11 mei tot rector wordt verkozen heeft hij alvast één primeur mee: nooit eerder schopte een gewone professor het tot rector aan de KU Leuven. Vooralsnog werden rectorverkiezingen gewonnen door vicerectoren, decanen of de zittende rector. Uitzondering is Rik Torfs, maar die was dan toch nog op zijn minst voorzitter van de bijzondere faculteit Kerkelijk Recht.

Torfs kon bovendien al vroeg in zijn campagne beroep doen op een team van potentiële vicerectoren om een deel van het werk te verzetten. Ook Luc Sels werkte in 2017 met een heus campagne-team. Zo kon de voormalige decaan voor het eerst in de geschiedenis van de KU Leuven winnen van een zittend rector.

Campagneteam

Wie zat er in dat campagneteam? Professoren en potentiële vicerectoren, maar, indirect, net zo goed personeel dat Sels ter beschikking had als decaan van de faculteit Economie en Bedrijfskunde. Tegenstrevend Torfs kon dan weer de volledige machine van het rectoraat inzetten: van vicerectoren, zijn secretariaat tot zelfs de persoonlijke chauffeur van de rector.

'Je zou kunnen zeggen dat degenen die geen geld hebben zich nauwelijks kandidaat kunnen stellen'

lid Verkiezingscommissie

Kan dat zomaar? In principe niet, verklaart een bron binnen de Verkiezingscommissie, al zegt het reglement weinig op dat vlak: 'Je moet erop toezien dat de campagne goed verloopt, en dat doen verschillende medewerkers van de diensten die lid zijn van de commissie zeer correct en scrupuleus, maar eigenlijk is er weinig regulering. Veel daarvan is *gentlemen's agreement*.'

De excessen bleven vooralsnog minimaal, maar het lijkt wel dat individuele professoren vaak niet over dezelfde voordelen beschikken. 'Je hebt geen ondersteuning van om het even wie', vertelt Stefaan Poedts, die als gewone professor in 2009

een gooi deed naar het rectorchap. 'Ik heb eigenlijk alles zelf gedaan.'

'Niet buiten proportie'

Net als andere kandidaat-rectoren stootte Poedts ook op een financiële muur. KU Leuven biedt kandidaat-rectoren geen onkostenbudget; wie rector wil worden, betaalt dus alles uit eigen zak. Poedts had geen drukwerk en werkte enkel met slides en een website. Tegenkandidaat Koen Geens, destijds kabinetschef van Vlaams minister-president Kris Peeters, beschikte daarentegen over verzorgde filmpjes: "Toen dachten we ook: "Ah tiens, dat moet wel iets gekost hebben", aldus een professor.

Ook voor de huidige verkiezing is geen budget voorzien: 'Het reglement vermeldt dat het een intern-universitaire aangelegenheid is en dus niet buiten proportie mag zijn', vertelt een lid uit de commissie. 'Maar je zou kunnen zeggen dat degenen die geen geld hebben zich nauwelijks kandidaat kunnen stellen.'

Een ander lid van de kiescommissie spreekt dat tegen: er zou wel degelijk een budget bestaan, maar het is onduidelijk hoeveel dit exact bedraagt. Vast staat dat Tytgat een onkostenvergoeding kreeg voor de uitbouw van zijn website. Een kandidaat zou ook gevraagd hebben zijn LRD-middelen in te zetten, maar dat werd geweigerd.

Expertise

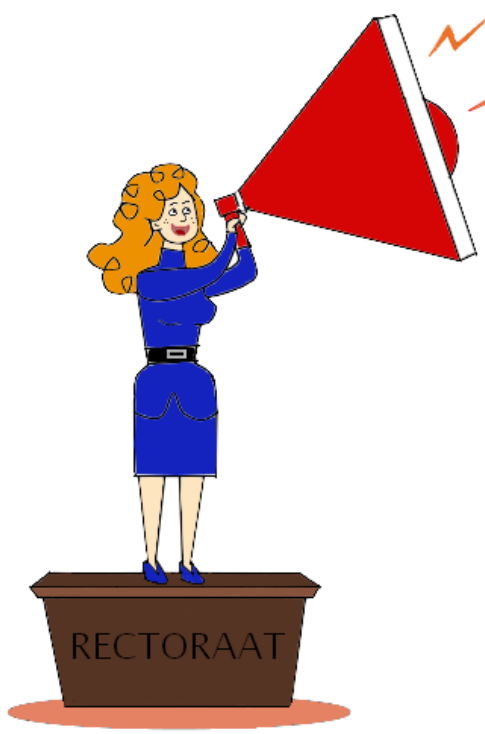
Dan speelt nog een derde factor: expertise. Wie niet tot het Gemeenschappelijk Bureau of de Academische Raad behoort, heeft op vlak van kennis een achterstand in te halen. 'Ik denk dat mij dat toch gemakkelijk een hele werkmaand heeft gekost', vertelt Poedts. Tytgat studeert naar eigen zeggen al sinds oktober.

'Die campagne heeft mij toch gemakkelijk een hele werkmaand gekost'

Stefaan Poedts, voormalige rectorcandidaat

'Je denkt na over een programma, je ontwikkelt dat. En iedereen spreekt je aan: "Wat denk je van dit of dat?"', ervoer Poedts. 'Daar moet je dan liefst een mening over formuleren, hetgeen eerst wat studiewerk kost en gesprekken met betrokken collega's.'

En aan de eindmeet is het niet altijd de visie die doorweegt: 'Ik ben met veel mensen gaan praten die mijn ideeën heel goed vonden, maar zich bijvoorbeeld al hadden verbonden aan Mark Waer. Die bleken zelfs al een papier ondertekend te hebben. Ik was te laat, dat heb ik heel vaak gehoord, al in de eerste week van de campagne.'

© Lara Lismon

Zo bepaal jij of het Sels of Tytgat wordt

Elke student kan stemmen op de rector – als die een paar uur de tijd en een internetverbinding heeft ten minste. Studenten stemmen voor de tweede keer via het 'Amerikaans' kiessysteem.

door [Pascal Beyer](#) en [Tijs Keukeleire](#)

Elke KU Leuven-student kan stemmen voor de volgende rector, maar niet rechtstreeks: studentenvertegenwoordigers organiseren kiescongressen per faculteit, en brengen de studentenstem van hun faculteit indirect over in het (digitale) stemhokje. Maar controle of zij zich aan de uitslag houden, heeft niemand.

Het is de tweede keer dat studenten met dat systeem werken. Voorheen probeerden studenten telkens weer in één blok hun 10% van de stemmen in de schaal te werpen – een tactiek waarmee ze makkelijker strijdpunten konden binnenhalen, maar echt standgehouden heeft het blok nooit. Nu is er enkel nog een blok per faculteit: wie op het facultair congres de meerderheid van de stemmen haalt, krijgt alle stemmen van de faculteit.

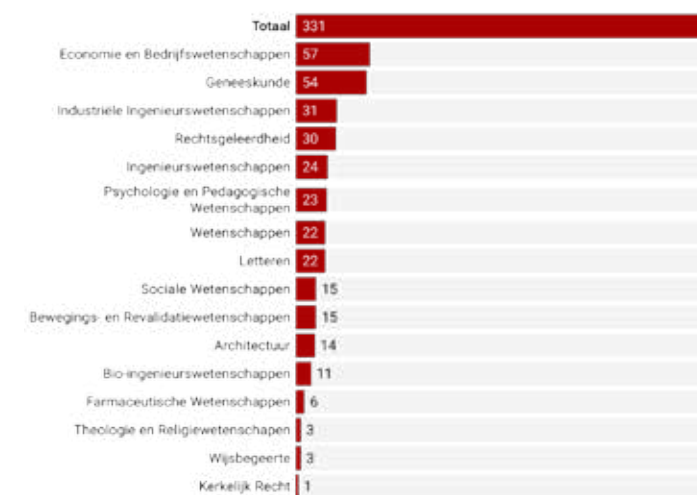
Meer richtlijnen

Het is vandaar dat het systeem vorige keer 'Amerikaans' werd genoemd, naar analogie met de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Daar krijgt de kandidaat die wint in een staat meteen alle stemmen van die staat.

Het kiesreglement is zeven keer zo lang geworden

Ook al is het principe hetzelfde als vier jaar geleden, toch is de uitwerking heel anders. Vorige keer waren er quasi geen richtlijnen: het kiesreglement was één pagina lang en elke faculteit had de vrijheid om zelf haar stemmen te verdelen. Zo hielden de filosofiestudenten, voorstanders van het algemeen kiesrecht, zich zelfs niet aan het facultaire blok en verdeelden ze hun vier stemmen proportioneel.

Nu kan daar geen sprake meer van zijn. Het kiesreglement is zeven keer zo lang geworden en beschrijft gedetailleerd hoe er gestemd moet worden. Het document schrijft voortaan ook een identiteitscontrole voor van de aanwezige studenten, terwijl vorige keer sommige faculteiten vertrouwden op 'gezichtsherkenning'.

Kiespersonen per faculteit

De studenten hebben 331 kiespersonen, maar hun gewicht wordt herwogen tot 10%. De aantallen zijn verdeeld op basis van studentenaantallen. De kiespersonen zijn per definitie 'actieve studentenvertegenwoordigers' en moeten zich in principe houden aan de uitslag van hun facultair congres.

Wat was de uitslag?

De aanwezigheid van externen – vorige keer waren er soms proffen gelieerd aan een kandidaat aanwezig – is nu ook gereguleerd, net als de wijze van bekendmaking van de resultaten: in 2017 waren de sociale wetenschappers als een van de weinigen bijvoorbeeld zo slim om de uitslag geheim te houden. Andere faculteiten deden dat niet, met soms intimidatie van kiespersonen tot gevolg. De kandidaten wisten dan immers perfect op welke faculteiten ze tekorten hadden.

Nu blijft de uitslag geheim bij het 'kerncomité' van het congres (een andere nieuwigheid), en maken zij die pas 24 uur voor de stemming zelf over aan de kiespersonen. Na 11 mei is het wel de bedoeling om te vertellen op wie de studenten hebben gestemd, vertelt Klaas Collin, voorzitter van de Studentenraad. 'Daar voelden we veel enthousiasme voor.'

Dan rest de vraag: hoe weet je zeker dat de kiespersonen de uitslag van het congres respecteren? Niet, is daar het korte antwoord. Er wordt daar vaak verwezen naar hoe het hele Leuvense vertegenwoordigingssysteem bouwt op vertrouwen; hier wordt dat enkel verdergetrokken. En vorige keer stemde naar verluidt maar een heel beperkte groep van 1% tegen het advies in, becijferde de Studentenraad destijds.

Opkomst

Vorige keer lag de opkomst van de facultaire congressen in sommige gevallen heel erg laag, waardoor de facto het praesidium en een paar andere mensen beslisten naar wie de stemmen gingen. Hoe wordt dat dit jaar voorkomen?

'Er zijn sommige studenten die je waarschijnlijk nooit zal bereiken'

Klaas Collin, voorzitter Studentenraad

'Uit noodzaak hebben alle congressen deze keer een groot online component, maar dit kan juist ook een voordeel zijn', stelt Collin. Hij hoopt dat dat veel drempels wegneemt. Met welk opkomstpercentage is hij zelf tevreden? 'Ik leg altijd wel een hoge lat: ik ben enkel tevreden met een opkomst van 100%, al zal dat een beetje onrealistisch zijn.'

Collin hoopt vooral dat elke geïnteresseerde student die aanwezig wil zijn, ook aanwezig kan zijn. 'We leggen de drempel zo laag mogelijk. Maar er zijn sommige studenten die je waarschijnlijk nooit zal bereiken.'

KU Leuven mag studenten niet zelf vaccineren

Begin februari stelde de KU Leuven voor om haar studenten zelf te vaccineren. Hoewel het soelaas had kunnen bieden in de juni-examens, kreeg het voorstel een 'njet'.

door [Elien Stouten](#) en [Daan Delespaul](#)

De KU Leuven speelde begin februari met het idee om zelf vaccins toe te dienen aan haar studenten in Leuven. Zo konden kotstudenten hun vaccin in Leuven krijgen in plaats van in hun thuisstad. Dit zou een oplossing bieden voor de nadelige planning van de vaccinatiestrategie.

Hoewel de exacte timing nog erg onduidelijk is, zou het kunnen dat sommige studenten in de loop van de juni-examenperiode voor hun eerste prik uitgenodigd worden. Bijgevolg zou hun tweede prik eventueel tijdens de herexamenperiode vallen.

Als de KU Leuven in juni zelf zou vaccineren, zou dat studenten tijd besparen met het heen-en-weer pendelen tussen hun thuisstad, waar ze geïmmeerd worden, en hun studentenstad, waar ze hun examen afleggen.

Het voorstel haalt het niet

Voor de KU Leuven zou zelf vaccineren perfect mogelijk zijn, aldus Luc Sels, rector aan de KU Leuven: onder meer in het vaccinatiecentrum in de Brabantthal, of in de Alma-gebouwen en op Gasthuisberg zouden studenten hun spuit kunnen krijgen. Daarvoor zouden studenten Geneeskunde en studenten in hun specialisatie bijkomend ingezet kunnen worden.

'Dit is een van de enige voorstellen die een "njet" kreeg'

[Luc Sels](#), rector KU Leuven

Het voorstel haalde het niet, waar Sels alle begrip voor heeft: 'Afwijkingen in de door de overheid uitgestippelde vaccinatiestrategie zijn logistiek complex, zeker met de onzekere toelevering', verklaart Sels. 'Studenten, die studeren of op kot zijn in Leuven, zouden bijvoorbeeld bijkomend moeten aangeven dat ze zich in Leuven laten vaccineren, wat het logistiek niet zo vlot doet verlopen.'

Bovendien bestaat het gevaar dat grote bedrijven dit zien als een welgekomen uitnodiging om ook zelf hun werknemers te vaccineren, waardoor een druk ontstaat die almaar meer afwijkingen van de gekozen vaccinatiestrategie zou meebrengen.

De rector wijst in de eerste plaats naar de herboeking van de vaccinatie zelf als oplossing tijdens de juni-examenperiode

De rector is wel tevreden over de samenwerking met de federale regering, de taskforce vaccinatie en met het Agentschap Zorg en Gezondheid tot dusver: 'Dit is een van de enige voorstellen die een "njet" kreeg', benadrukt Sels. Daarnaast delfde het aan de KU Leuven ontwikkelde voorstel van de kotbubbel het onderspit. Dat zou een wettelijk kader geboden kunnen hebben aan wat in feite toch al bestaat, zegt Sels.

'Voor de rest wordt de stem van de KU Leuven in het overleg heel goed gehoord, want de expertise zit immers bij de universiteiten. *You win some, you lose some*', aldus Sels.

Herboeking van vaccinatie

In overleg met de andere vier Vlaamse universiteiten bekijkt de KU Leuven momenteel hoe ze de nadelige timing in de vaccinatiestrategie kan verzoenen met de aankomende examenperiode.

'Wij zijn nu een aanpak aan het uitwerken die vooral de rechten van de student scherp houdt, en dan vooral op situaties probeert te anticiperen waarbij men uitgenodigd zou worden voor vaccinatie net op de dag van een examen of gevolgen heeft, ziektesymptomen bijvoorbeeld, meteen na een vaccinatie', stelt Sels.

Zowel door ziekte ten gevolge van de prik, als door de verplaatsingen van en naar Leuven bestaat dus het risico dat examens verplaatst moeten worden. 'Maar de impact hiervan op de studenten, het professorenkorps en het administratief personeel is niet te onderschatten', meent Sels.

De rector wijst in de eerste plaats naar de herboeking van de vaccinatie zelf als oplossing tijdens de juni-examenperiode: het is immers mogelijk je vaccinatie naar een andere datum te verplaatsen binnen een periode van een maand na je uitnodiging om zo een overlap van een vaccinatie- en examenmoment te vermijden.

Alleen indien het uitzonderlijk toch niet lukt de vaccinatie datum te wijzigen kan de student de ombudspersoon contacteren, die vervolgens naar een oplossing zoekt. Hetzelfde geldt in geval van ziekte.

Het gevaar van studieverlenging

De universiteit zal voor de septemberzitting eenzelfde systeem hanteren als tijdens de eerste zitting, met onder meer examens op zondag en verhoogde spreiding.

'In juli ga je ook weer heel veel vragen krijgen van studenten die er naar uitgekeken hadden om terug te reizen'

[Luc Sels](#), rector KU Leuven

Wie dan uitzonderlijk geen examen kan afleggen kan opnieuw via de ombudsdienst een verplaatsing aanvragen. Sels waarschuwt daarbij voor studieduurverlenging ten gevolge van verplaatste herexamens die nog na de beëindiging van het academiejaar zouden kunnen vallen.

Rekening houden met de examenperiodes in de vaccinatiestrategie zou nochtans mogelijk moeten zijn, gezien de niet te onderschatten impact van de pandemie op het hoger onderwijs en de reeds geleverde inspanningen van studenten uit solidariteit met de gehele bevolking, meent Sels.

© Hakan Nural (Unsplash)

Voorlopig is de inenting van de leeftijdsgroep waartoe studenten behoren in juni voorzien, maar eigenlijk is geen enkele maand optimaal voor studenten om zich te laten vaccineren, stelt Sels: 'In juli ga je ook weer heel veel vragen krijgen van studenten die er naar uitgekeken hadden om terug te reizen.'

Alle jongeren

Vanaf juni zullen overigens niet enkel de 261.000 Vlaamse studenten ingeënt worden, maar alle jongeren van dezelfde leeftijdsgroep én internationale studenten. De groep internationale studenten met verblijf in België kan nu al uitzonderlijk als niet-Belg gevaccineerd worden in België, maar lopen daarmee het risico met slechts één prik terug naar hun thuisland te keren.

Sels hoopt voor september 2021 op het perspectief van on-campus onderwijs

De kans bestaat met andere woorden dat buitenlandse studenten voor hun eerste prik in België met het ene vaccin worden ingeënt, maar in hun herkomstland een tweede prik van een ander vaccin ontvangen.

Niet alle soorten vaccins zijn per slot van rekening in dezelfde mate voorhanden in verschillende landen. Hoewel Duitsland bijvoorbeeld wel verschillende vaccins combineert bij de inenting van eenzelfde persoon, is de werking hiervan niet bewezen.

De vraag is dus wat het beste is in het geval van een internationale student die van plan is in de zomervakantie naar huis terug te keren. Aangezien ook de eerste prik al een zekere bescherming biedt, lijkt dit alvast een goede stap. Maar het brengt meteen de vraag mee of een tweede prik in het thuisland met hetzelfde vaccin zal gebeuren.

Geen prioritering in de vaccinatiestrategie

Sels begrijpt de grote terughoudendheid om af te wijken van het globale masterplan dat de overheid heeft uitgerold, namelijk enkel vaccineren op basis van leeftijd, met uitzondering van het zorgpersoneel.

In de geglobaliseerde maatschappij heeft het bedrijfsleven er belang bij dat werknemers vrij kunnen reizen. Geef voorrang aan de ene groep en het creëert verwachtingen bij de andere groep, meent Sels.

Hoewel er nog veel onzekerheden zijn voor het huidige academiejaar en de nabije toekomst, moet de KU Leuven daarnaast toch vooruitkijken en mogelijke toekomstscenario's maken voor volgend academiejaar.

Sels hoopt voor september 2021 op het perspectief van on-campus-onderwijs. Is de situatie nog niet opgeklaard, dan zal geopteerd moeten worden voor repetitieve en snelle testing van studenten om ieders veiligheid te garanderen.Ⓢ

Onderwijs kort

door [Tijs Keukeleire](#) en [Alon Nudler](#)

Taalwet sluit achterpoortje

De Vlaamse regering heeft vlak voor de paasvakantie het voorontwerp goedgekeurd van een aanpassing van de taalvereisten voor docenten. De aanpassing kwam er op advies van het college van regeringscommissarissen, meldt het kabinet van Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA). Academisch personeel met een onderwijsopdracht moet normaal binnen de vijf jaar een B2-niveau Nederlands halen om de onderwijsopdracht voort te zetten, schrijft de wet voor. Dit viel in principe te omzeilen door de docent vijf jaar een andere taak te geven, en daarna toch een onderwijstaak, zo meende het college. Een nieuwe bepaling sluit de optie definitief uit. Het is niet duidelijk hoe vaak de optie werd gebruikt.

Versnel je Collaborate-opname

We hebben allemaal die ene prof die te langzaam of te snel praat, en als die hoorcolleges allemaal op Blackboard Collaborate hebben plaatsgevonden, kan je daar achteraf weinig aan doen. Gelukkig is er een Chrome-extensie die het mogelijk maakt om de afspeelsnelheid van opnames op Collaborate te controleren. Robbin Bakker, student aan het universiteit van Groningen in Nederland, heeft de extensie online gezet in januari en die heeft ondertussen wereldwijd meer dan 24 duizend downloads bereikt. Je kan hem vinden door 'Blackboard Collab – Playback Speeder' op Google op te zoeken. De extensie is enkel beschikbaar voor Google Chrome en Microsoft Edge.

Campussen buiten Leuven hebben examenrooster al eerder

De campussen van de KU Leuven buiten Leuven hebben bijna allemaal hun definitieve examenrooster al (een heel stuk) voor 26 april gekregen, het moment waarop de roosters in campus Leuven zijn toegekomen. Dat komt door de minder complexe plannings buiten Leuven: er zijn minder opleidingen, minder keuzevakken en minder faculteiten die met elkaar moeten afstemmen. De examenroosters zijn zo laat gekomen door de achterstand die de KU Leuven al sinds april vorig jaar loopt. Nu doen planners dubbel werk om de achterstand in te halen.Ⓢ

[Lees meer op veto.be](#)

Studenten willen minder mails van de rector

De studenten leggen hun eisenpakket op tafel voor de rectorverkiezingen. Een nieuw communicatiebeleid, een evaluatie van het mentaal welzijnsaanbod en snellere herexamenroosters: de zorgen gaan breed.

door [Tijs Keukeleire](#)

Het minste wat je kan zeggen: een indrukwekkende prestatie. Op twee weken tijd hebben studenten hun speerpunten afgewerkt op basis van input van alle bestaande studentenorganen én een enquête bij de gewone student. Het resultaat is een document dat bijna alle aspecten van de universiteit bewandelt.

In het boekje van 47 pagina's vragen de studenten niet alleen om de wachtlijsten voor mentaal welzijn op te lossen, maar ook om een grootschalig onderzoek naar de werkdruk bij KU Leuven-studenten, een volwaardige Toledo-app en concrete actie rond diversiteit in te voeren.

Te laat?

De speerpuntentekst was pas de dag na de paasvakantie klaar. 'Die achterstand komt deels door de covidcrisis', vertelt voorzitter van de Studentenraad Klaas Collin. 'We hebben eerst het reglement voor de rectorverkiezingen ineen moeten steken, want dat was vorig jaar nog niet gebeurd. Daardoor zijn we dit semester pas begonnen met het inspraaktraject. Bijkomend wilden we ook voldoende tijd spenderen aan een bredere inspraak, waardoor het verwerkingstraject wat later kon starten.'

'Ik ga ervan uit dat het geen statische programma's zijn'

[Klaas Collin, voorzitter Studentenraad](#)

Het gevolg is dat het memorandum niet meer heeft gewogen op de programmateksten van de kandidaten: die waren samen af. Toch is Collin optimistisch: 'Ik ga ervan uit dat het geen statische programma's zijn. De kandidaten hebben een reflectie gemaakt, en wij hebben de onze teruggegeven. Nu kan het proces op gang komen.'

Te veel mails en meldingen

Opvallend in het programma: de studenten willen een herziening van het communicatiebeleid – dat is zelfs een van de acht 'prioritaire speerpunten'. 'Reeds voor, maar vooral tijdens de coronacrisis werden mails verzonden die eerder lang waren', klinkt het.

De studenten verwijzen ook expliciet naar de vele uitnodigingen voor evenementen als het Patroonsfeest of bepaalde lezingen. Die worden vaak uit de naam van de rector gestuurd. 'We twijfelen er niet aan dat de informatie interessant kan zijn, maar men moet een balans vinden tussen het interessante en het nuttige', zeggen de studenten.

De studenten willen dat onderwijs meer doorweegt bij promoties en aanstellingen van docenten

Hetzelfde geldt voor de nieuwsbrieven die soms plots in de mailboxen van studenten belanden. Studenten pleiten voor een opt-out. Er leeft duidelijk ook nog wat misnoegen over hoe in de covidcrisis studenten soms informatie via de pers hebben vernomen. Studenten willen 'tijdige, interne communicatie samen met de personeelsleden van de KU Leuven'.

Sensibilisering voor mentaal welzijn

De studenten leggen daarnaast de focus op mentaal welzijn. Er moeten niet per se nieuwe initiatieven komen, maar de huidige initiatieven zijn aan evaluatie en bijschaving toe – vooral op vlak van toegankelijkheid. Meer sensibilisering en communicatie worden daar gevraagd.

De studenten willen ook een oplossing voor de lange wachtlijsten – de wachttijd bij de studentenpsychologen bedraagt op dit moment zo'n vier weken. Op de campussen is het aanbod bovendien vaak nog beperkt.

Verplichte onderwijsondersteuning

De studenten willen dat onderwijs meer doorweegt bij promoties en aanstellingen van docenten – iets wat nu vaak maar beperkt het geval is. De beoordelingscommissies daarvoor moeten transparanter worden. Er moeten meer onderwijscursussen komen voor studenten, maar – opvallend – een beleid 'waarbij docenten verplicht worden om ook effectief gebruik te maken van het aanbod'.

Verder in onderwijsbeleid: studenten staan niet te springen voor een nieuwe kalenderdiscussie, een grootschalige overschakeling naar permanente evaluaties of een top-down rationalisering van het aantal vakken. Wat ze wel willen: een grootschalig onderzoek naar werkdruk bij studenten.

'We kunnen er niet omheen dat onze universiteit nog lang niet divers genoeg is'

speerpuntentekst KU Leuven-studenten

Studenten willen ook een kader rond feedback en inzagerecht. Ze verwijzen bijvoorbeeld naar situaties waar een student enkel het antwoordformulier van een meerkeuze-examen krijgt. Studenten moeten ook altijd meteen hun deelresultaten krijgen in de toekomst – zowel bij het eindpunt als tussendoor.

Diversiteit & inclusie

'We kunnen er niet omheen dat onze universiteit nog lang niet divers genoeg is', zeggen de studenten. Na de 'louter symbolische intentieverklaring' moet er ook 'systematisch beleid' komen zodat elke student zich thuis/welkom kan voelen aan de universiteit.

Studenten pikken in op het verhaal van het beleid dat er bepaalde campussen, zoals Brussel, toch wel heel divers zijn. 'Dat betekent niet dat het probleem op de andere campussen sowieso opgelost is.'

Verder willen de studenten een optimalisering van het meldpunt grensoverschrijdend gedrag, een statuut voor studenten met kinderen of andere zorgtaken en meer stroomlijning voor examenfaciliteiten. Nu hangt het immers nog te veel af van je faculteit of je een faciliteit krijgt.Ⓢ

SPLINTER

De stages Geneeskunde zijn niet meer van deze tijd

Wekelijks 60 uur werken aan het minimumloon klinkt niet bepaald als de ideale startersjob. Toch lijkt dit meer en meer de norm voor jonge artsen in België.

door [Daan Delespaul](#)

'Hoelang nog, gaat men de noodkreten van onze jonge collegae naast zich neerleggen?'; het is een vraag die de vier Vlaamse geneeskundecanen zich stellen in de Artsenkrant. Hun bekommernis is gebaseerd op zorgwekkende cijfers die studentenverenigingen VSGO en VASO begin dit jaar publiceerden rond de stages in hun opleiding.

De enquête van het VGSO, het Vlaams Geneeskundig StudentenOverleg, bracht aan het licht dat 40% van de geneeskundestudenten tijdens de opleiding te maken kreeg met grensoverschrijdend gedrag. De percentages waren het hoogst in de stages; met 53% voor de huisartsen in opleiding (HAIO's), 50% voor de arts-specialisten in opleiding (ASO's) en 39% voor de masterstudenten Geneeskunde.

Dat deze praktijken onder de noemer 'stage' vallen, is haast cynisch

De collega's van VASO, het koepelorgaan voor de arts-specialisten in opleiding, centreerden hun bevraging rond het werk tijdens de coronacrisis. De cijfers wijzen op systematisch overwerk, mentale overbelasting, gebrekkige bescherming en verminderde begeleiding. Van de 6000 arts-specialisten in opleiding dacht 20% aan stoppen. Na zes jaar studies kan dat tellen.

Veel van de bovengenoemde problematieken vallen te vermijden met een degelijk arbeidsstatuut, maar net daar knelt het schoentje voor de artsen in opleiding. Zowel HAIO's als ASO's werken met een afzonderlijk sui generisstatuut. De term 'sui generis' doet ietwat verbloemend een voorkeursbehandeling vermoeden, maar dient eerder om aan te geven dat het conventionele arbeidsrecht van de 21ste eeuw hier niet van toepassing is.

Wie afstudeert als arts keert daarmee terug naar het Wilde Westen. Contracten die werkweeken vastleggen van 60 tot 72 uren. Dat is 34 uur boven de reguliere 38 uren-werkweek. Er is in verloning voorzien, maar met een gemiddeld loon van 1950 euro kom je in het beste geval maar aan een uurloon van 9,47 euro. Dat is 18 cent onder het minimumloon.

Er is daarbij geen regeling voor overwerk, er zijn nauwelijks vakantiedagen en wie tijdens zijn stage aan een gezin wil beginnen kan geen ouderschapsverlof opnemen. Laat ons niet vergeten dat dit hele traject ook verplicht is om uiteindelijk af te studeren. De onderhandelingspositie van een student is daarmee minimaal.

Dat deze praktijken onder de noemer 'stage' vallen, is haast cynisch. Goedkoop werk in ruil voor opleiding en ervaring kan een eerlijke overeenkomst zijn, maar mag geen vrijgeleide zijn om eender welke arbeidsrechtelijke of ethische grens zomaar te overschrijden. De vrees dat studenten daarmee tweederangswerknemers worden lijkt meer en meer gegrond.

Dat de didactische principes van zo'n stage ondergesneeuwd worden door de covidcrisis is begrijpelijk, maar toont ook de zwakte van het systeem. De sombere vaststelling van de vier geneeskundecanen is dat 'het ganse systeem waarbinnen we opleiden, niet is aangepast aan de noden van deze tijd'.

Op een moment waarin de gehele Belgische gezondheidsstructuur herdacht wordt, kan een grondige herziening van de sui generisstatuten ook moeilijk ontbreken. Als we VASO mogen geloven is de prijs daarvoor niet eens zo uitzonderlijk hoog, zeker als het kan beletten dat jonge artsen er na zes jaar de brui aan geven.Ⓢ

De Splinter bevat een mening van de auteur. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.

'De Arabische Lente is slechts het topje van de ijsberg'

Dit jaar viert de Arabische Lente zijn tienjarig bestaan. Verschillende revoluties in het Midden-Oosten zetten veranderingen in gang, sommigen mondden uit in oorlog. Een gesprek met expert Tijani Boulaouali.

door [Emma Desmet](#) en [Basil Claey](#)s

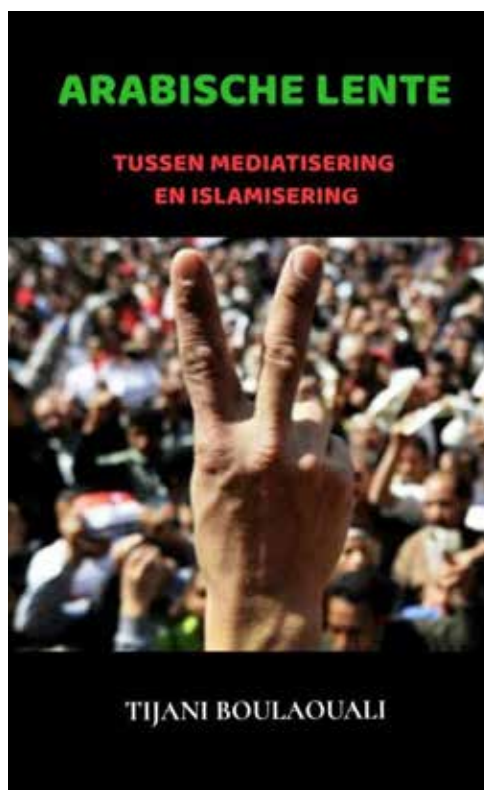
Tijani Boulaouali, docent en studieloopbaan-begeleider aan de faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven, bracht enkele maanden geleden een boek uit over de mediatisering van de Arabische lente. Hij groeide op in Marokko en maakte zijn studies af in Amsterdam en Leuven. Sindsdien heeft hij zijn expertise over de islamwereld al meermaals neergepend: het meest recente boek *Arabische Lente: tussen Mediatisering en Islamisering* is lang niet zijn debuut. Veto nam deze gelegenheid om met hem in gesprek te gaan over zijn boek en over de bredere situatie in het Midden-Oosten.

Waarom dit boek uitgeven in 2021? Wat is nog de relevantie, behalve het tienjarige 'jubileum'?

'Tien jaar na datum is de Arabische Lente nog steeds springlevend, niet alleen in de straten van de steden, maar vooral in de harten van Maghrebijnse en Arabische burgers. Door de coronacrisis zijn de revoluties een beetje stilgevallen, maar zolang het volk verlangt naar een beter leven zullen die blijven duren.'

'Na een periode van relatieve stilte zie je weer revoltes ontstaan op straten en pleinen in landen als Soedan, Algerije, Irak, Libanon en Tunesië. De "latente" Arabische Lente ontwaakt terug. Je moet de revolutie zien in een breder historisch geheel. Net als alle andere historische revoluties gaat het om een lang proces van verschillende verschuivingen en hervormingen. Wat zich sinds tien jaar afspeelt in de Arabische wereld is enkel het topje van de ijsberg. De Arabische Lente is niet louter iets dat zich op straat afspeelt, het is vooral een gevoel dat leeft onder de mensen. En dat gevoel leeft door.'

Hebben journalisten in het Westen wel voldoende diepgaande kennis van de regio om de vaak complexe conflicten op een correcte manier te brengen?

'Er zijn natuurlijk verschillende soorten journalisten, die verschillend berichten over de complexe conflicten en omwentelingen die zich afspelen in Noord-Afrika en het Midden-Oosten, afhankelijk van de ideologische en redactionele lijn van de krant of de tv-zender. Ik vind verslagen die ter plaatse zijn gemaakt en gerapporteerd waardevoller dan de verslaggeving die in de nieuwsstudio is gemaakt, omdat ze dichterbij de gebeurtenissen, en de dus de realiteit.'

'Uit mijn onderzoek blijkt dat Nederlandse verslaggevers die zijn rondgetrokken door de Arabische wereld meer inzicht hadden in de Arabische revolutie. Ze hadden de Arabische geschiedenis en cultuur grondig bestudeerd voordat ze eropuit

gestuurd werden en kwamen vooral in Tunesië en Egypte veel in contact met doorsnee burgers. Ze ontdekten er dat de Arabische volkeren dromen van een functionele democratie en naar sociale en economische basisrechten streven, net als andere volkeren in de wereld. Kortom: ze vertellen een positief verhaal, maar bleven dicht bij de feiten. Andere journalisten hebben de Arabische lente dikwijls negatief belicht, zonder aandacht voor de leefwereld van de Arabische burgers. Dat soort discours stoort mij echt.'

We herinneren ons allemaal de beelden van mensenmassa's op het Tahrirplein in Caïro, maar 10 jaar na datum zorgt Sisi er hardhandig voor dat een nieuwe revolutie onmogelijk is en lijken de Egyptenaren nog minder vrij dan voordien. Wat belet u ervan om cynisch te worden over die revoluties?

'Zo werd ook vroeger gekeken naar verschillende revoluties in de geschiedenis, maar later werden de leiders van die revoluties als helden afgeschilderd. Het grote succesverhaal is dat het Arabische volk voor de eerste keer in de moderne geschiedenis erin geslaagd is om een aantal dictatoriale regimes ten val te brengen. Dat wekt hoop dat verandering mogelijk is. Als het niet nu kan, dan wel in de toekomst.'

'Naar mijn mening is deze fase noodzakelijk voor het veranderingsproces, precies zoals in Europa na de Franse Revolutie'

'Naar mijn mening is deze fase noodzakelijk voor het veranderingsproces, precies zoals in Europa na de Franse Revolutie. Daar was geen sprake van jaren of decennia om de maatschappij op het juiste spoor van hervorming te zetten. Het vergde generaties en eeuwen van inspanning en

opoffering. De Arabische Lente is vergelijkbaar met dit historische Europese proces. Jarenlang hebben activisten in Arabische landen pogingen ondernomen om de beschamende sociaal-politieke omstandigheden te veranderen, zonder direct succes. Maar dat wil niet zeggen dat het niet de goede richting uitgaat.'

Welke rol speelden religieuze groeperingen en ideeën in de revoluties, zoals die van Egypte, Libië of Tunesië?

'Ik heb in mijn boek gepoogd te bewijzen dat religieuze groeperingen slechts een kleine rol hebben gespeeld in het starten van de revoluties. In de Tunesische Lente bijvoorbeeld was er geen

'Het is belangrijk te onthouden waar de revolutie voor de gewone mensen echt om draait'

sprake van een grote overname van politieke islam. Wel streden seculieren en islamisten zij aan zij voor meer democratie. De Tunesiërs die sindsdien stemden voor een politieke islam zijn een uiting daarvan. Leen Vervaeke vat het mooi samen in haar boek *De Jasmijnrevolutie: Startschot van de Arabische Lente*. Volgens haar hebben "die Tunesiërs nu voor het eerst gekozen voor wat zij belangrijk vinden, en niet voor wat het Westen vindt dat zij belangrijk moeten vinden. Dat is democratie. Dat is de Arabische Lente." In Egypte hebben de Moslimbroeders wel een grote rol gespeeld. Toch wil dat niet zeggen dat de Arabische Lente een islamitische revolutie of een revolutie van de Moslimbroeders is.'

'Fundamentalisten roepen graag dat zij degenen zijn die de revolutie hebben gestart. Zo nemen zij de verworvenheden van de Arabische Lente in bezit en zien ze zichzelf als de enige vertegenwoordigers van de bevolking. In het Westen zagen sommige journalisten en politici die fundamentalisten, die volgens hen een groot gevaar vormden voor de Westerse beschaving, evenzeer als representatief voor de bredere bevolking. De opkomst van een groepering als Daesh (*Islamitische Staat, red.*) versterkt dat proces natuurlijk. Het is belangrijk te onthouden waar de revolutie voor de gewone mensen echt om draait: een functionerende democratie en een goed leven.'

© Tijani Boulaouali

Zowel Sisi in Egypte als Assad in Syrië gebruiken het vijandbeeld van de terrorist om zelf de macht in handen te houden. Ook in Europa wordt dat vijandbeeld gehanteerd, veelal door extreemrechtse partijen. Hoe ziet u deze politieke recuperatie van het terrorisme als vijandbeeld?

'Ik maak een onderscheid tussen het ideologische of politieke "Westen" en het menselijke "Westen". Het vijandbeeld van de terrorist wordt gehanteerd door dat eerste Westen als een politiek mechanisme om zich te verzetten tegen de politieke ander. Zo ging dat vroeger ook al met de Sovjet-Unie en het communisme. De filosoof en theoloog Hans Küng stelde dat het vijandbeeld "communisme" vervangen werd door het vijandbeeld "islam" na het einde van de Koude Oorlog. Zo worden Amerikaanse militaire opbouw en buitenlandse operaties verder gerechtvaardigd. Dat "vijandbeeld" staat tegenover het "vriendenbeeld", waarin er een ware interesse is voor de ander.'

'De beeldvorming wordt niet alleen gevormd door gedachten en meningen, maar ook door gevoelens en vooroordelen. Een vijandbeeld is voor veel mensen nuttig. "Het heeft individueel-psychologisch en politiek-sociaal verschillende functies, zoals bijvoorbeeld valt op te maken uit de 'oorlog tegen het terrorisme' die doortrokken is van het streven van de VS naar hegemonie en op een uiterst effectieve manier door de beeldmedia wordt ondersteund", stelt Küng.'

'Maar zoals ik al heb aangegeven dienen we het hele Westen niet over dezelfde kam scheren. Dit vijandbeeld heerst vandaag vooral in populistische en extreemrechtse partijen en bewegingen. Sisi, Assad en andere Arabische regimes hebben dat vijandbeeld klakkeloos overgenomen van het Westen en gebruiken het om zich niet alleen tegen de "radicale" of "politieke" islam te verzetten, maar tegen elke politieke beweging of intellectuele stroming die een bedreiging voor hen kan vormen. Zo beschermen ze hun eigen belangen. Het is de taak van de media, zowel in de Arabische wereld als in het Westen, om dat vijandbeeld tegen te gaan.' ☺

Hoogbegaafd en student: ideale combinatie of akelige nachtmerrie?

Na een meestal vlekkeloze schoolcarrière doen hoogbegaafde studenten het soms een stuk minder goed in het hoger onderwijs. Klinkt onlogisch, maar niet voor experts en hoogbegaafde studenten zelf.

door [Haïke Delafontaine](#)

Hoogbegaafdheid is geen homogeen of unidimensioneel begrip. Elke hoogbegaafde student is dus in zekere zin uniek. Toch zijn er een aantal kenmerken die sterker op de voorgrond treden dan bij de gemiddelde populatie.

Een brein als een sneltrein

'Moelijke studierichtingen zoals die van de STEM-domeinen zijn disproportioneel vertegenwoordigd door hoogbegaafde studenten', vertelt Alicia Ramos, die aan de KU Leuven een doctoraat schrijft over hoogbegaafdheid en onderpres-teren.

Dat is niet zonder toeval. Hoogbegaafde studenten leggen meer verbanden en merken vlotter de rode draad op in een cursus. Verder zijn ze vaker dan gemiddeld goed in abstract redeneren of ruimtelijke oriëntatie. Ze zijn precies gezegend met een gave om leerstof razendsnel op een diepere manier te verwerken.

'Het is wel duidelijk dat ik veel sneller dingen uit het hoofd leer op een heel gedetailleerde manier, en dat ik ook gewoon heel snel verbanden opmerk en inzichten verwerf', vertelt Gitte*, een hoogbegaafde student Taal- en Letterkunde.

Overgang naar hoger onderwijs

Met een voorsprong op cognitief vlak in vergelijking met hun leeftijdsgenoten, zou je verwachten dat school en studeren voor hoogbegaafden weinig obstakels oplevert. Gegevens over de situatie in het secundair onderwijs kunnen dat vermoeden enerzijds bevestigen. In het secundair onderwijs ligt het percentage zittenblijvers onder hoogbegaafde leerlingen (10%) namelijk veel lager dan bij hun normaalbegaafde leeftijdsgenoten (34%).

'Sommige studenten hebben bepaalde studievaardigheden nooit ontwikkeld, omdat het niet nodig was'

[Bart Dejonghe, dienst Studieadvies](#)

Anderzijds vindt er na de overstap naar het hoger onderwijs een kentering plaats. In het hoger onderwijs is het percentage aan bissers ongeveer gelijk voor beide groepen (39%).

Gebrekkige studievaardigheden

In het secundair onderwijs hoefden hoogbegaafde studenten de lessen slechts met een half oog te volgen en zetten zij achteraf toch goede resultaten neer. In het hoger onderwijs is dat niet langer vanzelfsprekend.

'Sommige studenten hebben bepaalde studievaardigheden nooit echt ontwikkeld, omdat het gewoon niet nodig was', zegt studieadviseur Bart Dejonghe dan weer. Hij leidt het coachingstraject voor hoogbegaafde studenten van dienst Studieadvies in goede banen.

Volgens hem resulteert dat enerzijds in een studiemethode die niet aangepast is aan de eisen van het hoger onderwijs, en anderzijds in een minder sterke ontwikkeling van hun executieve functies, zoals impulscontrole, timemanagement en concentratie.

Je bent wat je presteert

Hoogbegaafde studenten laten hun zelfbeeld enorm veel hangen van hun prestaties. 'Ze leggen de lat daardoor vaak enorm hoog', vertrouwt Dejonghe in dat verband, iets wat ook Tessa Kieboom, een autoriteit op vlak van hoogbegaafdheid, beaamt. Gitte kan ervan meespreken: 'Ik weet dat ik slim ben, en daarom vind ik ook wel dat ik het mezelf verschuldigd ben om goede punten te halen. Dat is natuurlijk heel vermoeiend, want het is tegelijk ook nooit goed genoeg.'

Aangezien het zelfbeeld van hoogbegaafde studenten zo sterk gericht is op hun cognitieve prestaties, is hun eigenwaarde bijgevolg ook heel fragiel. Bij de minste academische tegenslag kan het namelijk volledig omslaan.

Toen Gitte in het secundair zat, kreeg ze last van faalangst. Ze volgde er therapie voor en heeft haar angstgevoel nu min of meer onder controle. 'Als mijn punten slecht zijn, en met 'slecht' bedoel ik een 14, ben ik bijvoorbeeld vaak gefrustreerd. Dat zeg ik echter tegen niemand omdat dat arrogant klinkt.'

Big-fish-little-pond

Hoogbegaafde studenten zijn het geleidelijk aan gewoon geworden om steeds de beste van de hoop te zijn. Ze hebben bijgevolg een duidelijke voorkeur ontwikkeld voor klasgroepen waarin ze met hoofd en schouders boven de rest uitsteken. Voor hun zelfwaarde is het dus ontzettend belangrijk om zonder al te veel risico en moeite de beste te kunnen zijn.

Academici noemen dit het *big-fish-little-pond*-effect. Vanuit die optiek lopen hoogbegaafde studenten extra veel risico om volledig gedesillusioneerd en gedemotiveerd te raken in het hoger onderwijs. 'Wanneer ze ineens meer moeite moeten doen en niet langer automatisch de beste zijn, kunnen zij het daar heel moeilijk mee hebben', vertelt Ramos.

Sommige hoogbegaafde studenten schakelen zelfs over op *self-handicapping behaviour*. Het gaat om een bepaalde groep studenten die bijvoorbeeld besluiten om de dag voor hun examen te gaan feesteten, een hele blokperiode te Netflixen of misschien zelfs zonder gêne hun cursus in de vuilnisbak gooien.

Erkenning en engagement

Dat het studieparcours voor bepaalde hoogbegaafde studenten soms nogal hobbelig is, wil niet zeggen dat het voor iedereen per se bergaf moet gaan. Het potentieel is er alvast al, maar er is nood aan onderwijs op maat om het optimaal te laten floreren.

'Het einddoel is niet presteren om te presteren, maar eerder en waardevol leven hebben'

[Alicia Ramos, doctoraatstudent hoogbegaafdheid](#)

Bart Dejonghe verwoordt het treffend: 'Zoals een topsporttalent een coach nodig heeft om het maximum uit zijn potentieel te halen, is het belangrijk om ook een hoogbegaafde student te coachen om zijn talent volledig tot ontwikkeling te laten komen.'

Hoogbegaafden hebben de maatschappij veel te bieden. Daarom is het juist zo belangrijk om ervoor te zorgen dat ze niet voortijdig afhaken of gedemotiveerd raken, zodat zij zelf ook hun plekje kunnen vinden in die maatschappij. 'Het einddoel is niet presteren om te presteren, maar eerder een waardevol leven hebben', besluit Ramos uiteindelijk.☺

*Gitte is een fictieve naam

Christelijke vakbond ACV niet langer de grootste aan KU Leuven

In november vorig jaar vonden sociale verkiezingen plaats aan de KU Leuven. Voor het eerst in de geschiedenis kwam de katholieke vakbond ACV niet als de grootste naar voren, wel het liberale ACLVB.

door [Emma Desmet](#)

Het sociaal overleg, dat onderhandelingen faciliteert tussen werknemers en werkgevers, speelt ook aan de universiteit een grote rol. De drie grootste Belgische vakbonden zijn vandaag vertegenwoordigd aan de KU Leuven, al was dat lang niet altijd zo. 'Vroeger was de enige vakbond aan de KU Leuven de katholieke vakbond. De socialistische en liberale vakbonden zijn een recent fenomeen. Het is dus logisch dat er nu pas verschuivingen komen in de zetelverdeling', vertelt Maïka De Keyzer van ABVV, het Algemeen Belgisch Vakverbond.

'Ik kan moeilijk vooruit lopen op de toekomst, maar ik denk dat dit eenmalig is'

[Sofie Ostyn, ACV](#)

De vakbonden vertegenwoordigen en behartigen de belangen van de personeelsleden, ongeacht welk statuut zij hebben: van ZAP'ers, tot ATP'ers en zelfs jobstudenten. Hier en daar vallen personeels- en studentenbelangen samen: 'Als student kan je je dan ook gratis aansluiten bij een vakbond aan de KU Leuven. Dan kan je informatie krijgen over je rechten en plichten in verband met studentenjobs bijvoorbeeld', vertelt Peter Maertens, fractieleider van ACLVB.

Sociale verkiezingen

Elke vier jaar zijn er over heel Vlaanderen sociale verkiezingen in allerlei bedrijven. Die verlopen vaak uit de schijnwerpers, maar desondanks wordt er door de vakbonden stevig campagne gevoerd. Sinds de KU Leuven als associatie veel breder gaat dan de stad Leuven zelf, en campusen heeft over heel Vlaanderen, vonden twee verschillende sociale verkiezingen plaats. Een voor de regio Groot-Leuven, de ande-

re voor regio Oost- en West-Vlaanderen.

In Oost- en West-Vlaanderen blijft de christelijke ACV de grootste, maar in de regio Groot-Leuven is er dus voor het eerst een nieuwe koploper: de liberale vakbond ACLVB. Ze willen benadrukken dat ze als vakbond los staan van een politieke partij: 'Wij hebben geen enkele binding met een politieke partij: wij hebben wel waarden die ons in een bepaalde richting sturen. Vrijheid en solidariteit bijvoorbeeld zijn voor ons enorm belangrijk. Religie is bij ons absoluut geen vereiste om solidair te zijn voor elkaar.'

Liberaal boven

Tijdens de verkiezingen wordt gestemd voor zetels in de Ondernemingsraad en het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). Het ACLVB haalde 53% van de uitgebrachte stemmen voor de Ondernemingsraad in regio Leuven-Brussel-Antwerpen-Limburg. In het CPBW haalden de liberalen net geen 50%. Deze cijfers leveren telkens, samen met de toegewezen jongerenzetels, een volstrekte meerderheid van de zetels op in beide organen.

'Wij zijn ook soms de kleinste geweest en zijn niet euforisch over die overwinning, dat interesseert ons niet'

[Peter Maertens, fractieleider ACLVB](#)

Hoe verklaart ACLVB hun opmars zelf? 'Sinds 2012 zijn we een vakbond die op een constructieve, maar zeer vastberaden manier en met duidelijke en ondubbelzinnige stem de hete hangijzers en complexe dossiers hebben durven aankaarten. Denk dan bijvoorbeeld aan het dossier rond koopkrachtmaatregelen.' Hiermee verwijst Maertens naar de discussie die al langer leeft rond maaltijdcheques en de fietsvergoeding, die er momenteel nog niet zijn aan de KU Leuven.

Concurrentie

Al is de concurrentie tussen de vakbonden tijdelijk, en vooral prominent tijdens de verkiezingsperiode: 'Tijdens de verkiezingen zet elke vakbond zijn beste beentje voor en is er concurrentie, maar los daarvan staan we gewoon schouder aan schouder om de personeelsbelangen te vertegenwoordigen', benadrukt Ostyn.

Peter Maertens benadrukt dit: 'Ik waardeer elke inspanning die eender wie van welke vakbond doet om de situatie van het personeel vooruit te helpen. Of dat is als de grootste of de kleinste, dat doet er niet toe. Wij zijn ook soms de kleinste geweest en zijn niet euforisch over die overwinning, dat interesseert ons niet. We willen de mensen kunnen helpen.'☺

Studieleningen in de VS: licht aan het einde van de tunnel?

President Biden wordt onder druk gezet om studieschulden kwijt te schelden. Daar lijkt niet iedereen mee opgezet, ondanks de steeds groeiende problematiek.

door [Arno Faggio Del Giglio](#)

Aan het einde van vorig jaar stond de totale teller voor studieschulden in de Verenigde Staten op 1.707.332.290.000 dollar. President Joe Biden wordt onder druk gezet door de progressieve vleugel van het politieke landschap en wil de financiële druk op de schouders van Amerikaanse studenten verminderen: hij heeft ambitieuze plannen om maar liefst een miljard dollar aan schulden kwijt te schelden.

Kostenplaatje

Volgens cijfers van het Georgetown Public Policy Institute vereist 65% van alle jobs in de Amerikaanse economie een postsecundaire opleiding. Voor velen is hoger onderwijs echter haast onbetaalbaar: gemiddeld bedraagt het inschrijvingsgeld voor een opleiding aan een Amerikaanse instelling \$13.016 (ruwweg €10.900) per academiejaar, duidt het National Center for Education Statistics (NCES).

Meer dan 44 miljoen Amerikanen hebben een lopende studielening

Om hun studies te bekostigen, worden veel studenten in de Verenigde Staten gedwongen om een lening aan te gaan. De Federal Reserve Bank of New York berekende dat meer dan 44 miljoen Amerikanen een lopende studielening hebben, goed voor een immense schuldenberg van bijna 1.429 miljard euro. De gelukkigen krijgen een studiebeurs toegewezen op basis van financiële noden (*student grant*) of verdienstelijke prestaties (*scholarship*), zoals vele jonge atleten die voor de prestigieuze sportteams van hun universiteit uitkomen.

Studentikoze voordelen

Om studenten met een studielening tegemoet te komen tijdens de eerste maanden van de COVID-19-crisis, kondigde het bureau Federal Student Aid (FSA) op 20 maart van vorig jaar al

enkele maatregelen aan. Daardoor konden kredietnemers bij een overheidsinstelling hun betalingen tijdelijk opschorten, werden in gebreke gebleven leningen niet meer geïnd en verlaagde de overheid de rentevoet naar 0%. De besluiten ten bate van alle (ex-)studenten met een lopende lening werden in januari reeds verlengd tot minstens 30 september 2021.

Dat speelt vooral in het voordeel van de studenten, getuigt Isabelle Gil, toekomstig doctoraatsstudent Diergeneeskunde aan de University of Illinois Urbana-Champaign: 'Zowel de huidige als de recent afgestudeerde studenten die zich in een precaire financiële situatie bevinden, kunnen dankzij de vigerende maatregelen en Joe Bidens *Student Loan Reform Plan* toch hoger onderwijs genieten.'

'Als iedereen toegang heeft tot hoger onderwijs zonder grote financiële lasten, wordt ook het werkveld gelijkgetrokken en moeten afgestudeerde studenten niet noodzakelijk op zoek naar de best betaalde job. Uiteindelijk zal zo de ongelijkheid in het onderwijssysteem verminderen en de druk op studenten verlagen.'

Student Loan Reform Plan

Op donderdag 18 maart kondigde minister van Onderwijs Miguel Cardona het plan aan om schulden kwijt te schelden. Als de lener kan bewijzen opgelicht te zijn of als financieel wanbeleid aan een onderwijsinstelling boven water komt, maken (ex-)studenten kans op een terugbetaling. Voorwaarde is wel dat de lening in kwestie afgesloten werd bij een overheidsinstantie. Zo komen ongeveer 72.000 personen in aanmerking voor een compensatie.

Door de besluitname van minister Cardona, alsook door de huidige maatregelen die de financiële lasten van leners verlichten, worden enkel kredietnemers aan overheidsinstellingen geholpen. Studenten voor wie de bekomen leningen bij overheidsdiensten of toegekende studiebeurzen niet volstaan, moeten soms een lening aangaan bij private banken. Die komen regelmatig op de

proppen met rentevoeten van 10% of meer. Leningen van dat kaliber worden vooralsnog niet vergoed door de ontlastende maatregelen.

Daarnaast wil het Witte Huis tot \$10.000 aan schulden per student vergeven. Initieel werden er bedragen van \$50.000 of zelfs volledige kwijtschelding van schulden geopperd, maar president Biden zou niet bereid zijn om zulke bedragen kwijt te schelden: studenten met een hoger inkomen of aan duurdere instelling zouden zo disproportioneel bevoordeeld worden.

Door het kwijtschelden van \$50.000 per persoon zouden 36 miljoen Amerikanen als bij toverslag schuldenvrij worden

Progressieve Democraten als meerderheidsleider in de Senaat Chuck Schumer, senator Elizabeth Warren en lagerhuislid Alexandria Ocasio-Cortez zijn fervente voorstanders van initiatieven die studenten financieel helpen. Zij hameren op een toegankelijk onderwijssysteem als basis van een meer evenwichtig maatschappijstelsel. De druk op Joe Biden wordt al een tijdje opgevoerd; door het kwijtschelden van \$50.000 per persoon zouden 36 miljoen Amerikanen als bij toverslag schuldenvrij worden.

Nieuwe wetgeving op de helling

President Joe Biden sprak eerder al een voorkeur uit om de kwijtschelding van studentenleningen via de wetgevende macht te organiseren. Maar daar knelt ook het schoentje: om de nieuwe wet goed te keuren, zal het voorstel allicht minstens 60% van de stemmen in de Senaat moeten bemachtigen. Door te filibusteren, een vaak gehanteerde techniek om wetsvoorstellen tegen te houden, is een meerderheid van 60 van de 100

© Celine Vandeweghe

senatoren nodig om een wetsontwerp toch goed te keuren.

Het behalen van die 60% lijkt geen gemakkelijk karwei: in de Senaat zetelen 50 Republikeinen, 48 Democraten en 2 onafhankelijken, die inzake sociaal beleid geneigd zijn zich achter het standpunt van de Democraten te scharen.

Zelfs enkele conservatieve Democraten hebben een bezwaar tegen het kwijtschelden van studieleningen

De senatoren uit het Republikeinse kamp kunnen zich bepaald niet vinden in het nieuwe voorstel, en zelfs enkele conservatieve Democraten, zoals Joe Manchin III uit West-Virginia, hebben een bezwaar tegen het kwijtschelden van studieleningen. In het beste geval zijn dus al minstens tien Republikeinse senatoren nodig die het wetsvoorstel positief gezind zijn.

Tegenwind uit het Republikeinse kamp

Niet iedereen is dus opgezet met de plannen van president Biden. Sceptici menen dat financiële ontlastingen oneerlijk en te duur zijn. Zo

would enkel personen met een lopende lening in aanmerking komen voor geldelijke steun, en personen wiens lening reeds is afbetaald niet. Het lijkt er zelfs naar dat ook in het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, het grootste wetgevende orgaan van de federale overheid, bijna alle Republikeinen en een behoorlijk aantal Democraten niet ingenomen zijn met Bidens voorstel.

De druk op president Joe Biden blijft oplopen in het progressieve kamp, terwijl de Republikeinen net tegen het voorstel zijn

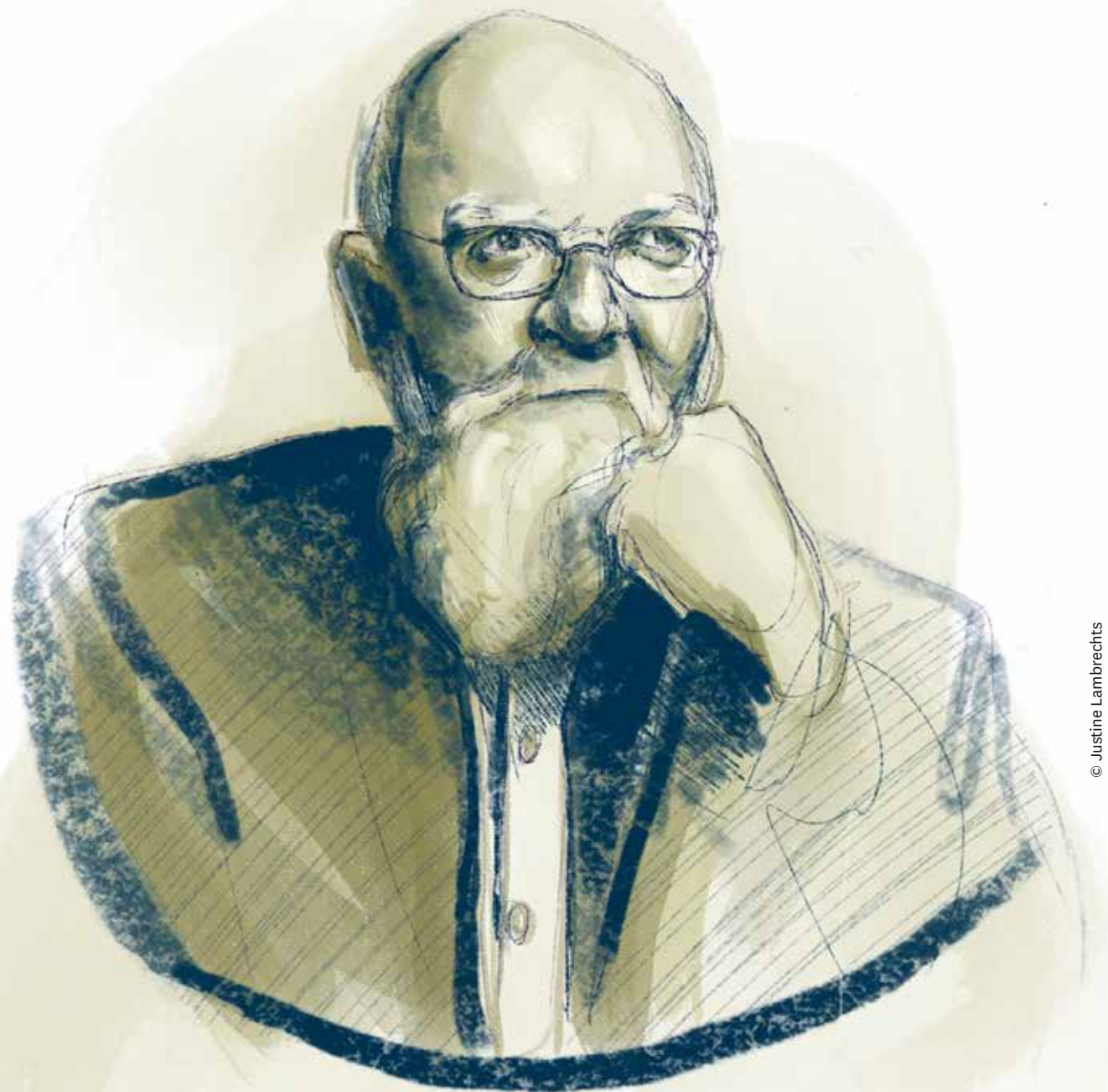
Betsy DeVos, voormalig minister van Onderwijs, kantte zich eerder al tegen de kwijtschelding van studieschulden. Tijdens haar ambtstermijn in het kabinet-Trump weigerde ze pertinent geldelijke vrijstellingen door te voeren. Ze geeft toe dat president Biden de kwijtscheldingen kan doorvoeren middels zijn uitvoerende macht, maar dat zulke grootschalige financiële acties niet correct zijn.

De presidentiële uitvoerende macht laat toe dat Biden door middel van een zogenaamde executive order de Amerikaanse studenten financieel

toch nog ontlast, hoewel hij geen voorstander lijkt te zijn van die methode. Zulke executive orders zijn richtlijnen van de president die activiteiten van de federale overheid in goede banen moeten leiden. Het liefst werkt Joe Biden echter via een door de Senaat goedgekeurde wetgeving omwille van het bipartisanship, waarvan sprake is als de Democraten en Republikeinen een compromis bereiken.

De middenklasse als motor van de maatschappij

President Biden gaat er prat op dat de Amerikaanse middenklasse de sterkste speler in de economie moet worden. Die middenklasse wil hij uitbreiden en versterken, onder andere door onderwijs toegankelijker te maken. Begin maart keurde de Senaat ook al Bidens *stimulus plan* goed, waarmee een duizelingwekkende 1.900 miljard dollar in de economie werd gepompt. De druk op president Joe Biden blijft oplopen in het progressieve kamp, terwijl de Republikeinen net tegen het voorstel zijn. Desondanks is Bidens start er een van rooseveltiaanse proporties. Wanneer zijn momentum afzwakt, is een vraag voor de toekomst.◊

© Justine Lambrechts

Filosoof Daniel C. Dennett: 'Noam Chomsky is een pestkop die de taalkunde jarenlang heeft geterroriseerd'

In Denkers voor onze tijd interviewen we grote geesten over actuele uitdagingen. Deze editie: filosoof Daniel C. Dennett. 'Soms is de drang om mensen voor schut te zetten bijna onweerstaanbaar.'

door [Emiel Roothoof](#)t en [Abel Romkes](#)

Voor een rabiaat atheïst als Daniel C. Dennett komt zijn polemische karakter gevaarlijk dicht bij een lotsbestemming. Zijn denken is zo origineel, zijn taalgebruik zo'n belediging voor het jargon, zijn tong en pen zo scherp, dat zijn werk de gemiddelde Oxford-professor in de gordijnen jaagt: een tijdschrift kan best al wat plaats reserveren in de lezersbrieven-sectie, want 'Dennett heeft Darwin niet begrepen' of 'Dennett is geen echte filosoof' of Dennett dit of Dennett dat. Hij doet het bloed van zijn collega's koken en – nog erger – hij *geniet* ervan!

Dennett is een van die zeldzame academici die zich expert mag noemen in verschillende domeinen. Hij noemt zichzelf een filosoof, maar maakt daarbij gebruik van psychologie, neurowetenschappen, informatica en ga zo maar door. Ook citeert hij wel eens Jane Austen en verafschuwt hij slecht schrijvende universitair.

'Academische pestkoppen verdienen ontmaskerd en aangepakt te worden'

Bekend is de 79-jarige Dennett van *From Bacteria to Bach and Back* uit 2017, een evolutionaire geschiedenis van onze geest. Daarin volgt de ene provocatieve these de andere in ijtempo op, allemaal verbonden met zijn meest eigenzinnige stelling: evolutie is ontwerp. Toegepast op onze geest: al het menselijke kunnen is het resultaat van een ontwerpproces. Zonder intelligente ontwerper dan weliswaar, waardoor Dennett zich toch onder de darwinisten kan rekenen.

De pest aan pesten

Als er iets is waar Dennett niet tegen kan, dan zijn het wel pestkoppen. Academische pestkoppen zijn vaak nog de hardnekkigste. 'Ze verdienen ontmaskerd en aangepakt te worden', vat Dennett zijn missie samen. Hij moest zich geen zorgen maken over financiering, dus 'kon hij de pestkoppen zonder veel angst confronteren, en dat was best leuk!'

Dennett noemt vervolgens enkele notoire bullebakken uit het circuit: Stephen Jay Gould vertoonde 'onvergeeflijk gedrag en heeft reputaties verwoest', Gerald Edelman was 'verbazingwekkend onzeker' en 'dwaas in zijn pesterijen', maar de grootste naam op zijn zwarte lijst is Noam

Chomsky: 'Hij heeft de taalkunde jarenlang geterroriseerd.'

Op een dag bezocht hij een les van Chomsky en Jerry Fodor ("een andere bullebak, maar een veel betere vriend van mij"). Ze gaven een cursus over cognitiewetenschap en AI, waarin ze 'week na week lachten met alle mensen die ze niet leuk vonden'. Zo ging het op een gegeven moment over Roger Schank, een collega waar Dennett zelf 'zeker geen grote fan' van is. 'Maar', voegt hij toe, 'Chomsky behandelde hem gewoon als een complete karikatuur.'

'Noam Chomsky en ik zijn geen vrienden meer'

'Uiteindelijk kon ik er niet meer tegen. Hij gaf me het woord en ik zei: "Noam, je bent niet eerlijk tegenover hem. Wat je beschrijft zijn niet zijn ideeën, die zijn veel interessanter." Noam snoerde me gewoon de mond: "Oh nee Dan, je hebt het mis, dat zijn echt zijn opvattingen, ze zijn onverdedigbaar enzovoort." Hij ging door met praten, dus ik stak mijn hand weer op en ik zei: "Oké Noam, als dat echt zijn opvattingen zijn, waarom verspilt een slimme man als jij dan onze tijd door over zo'n dom persoon te praten?" Dat vond hij niet leuk!'

Een tweede incident gebeurde na een recensie die Dennett had geschreven over twee boeken die de laatste ideeën binnen de taalkunde integreerden in de cognitiewetenschap. In de recensie meende Dennett 'dat het feit dat ze deze boeken moesten schrijven gedeeltelijk aan Chomsky zelf was te wijten, omdat hij de agressieve, beledigende en pestende houding onder zijn volgelingen aanmoedigde'. De reactie volgde snel: 'Hij ontplofte echt. Hij schreef me een van zijn beroemde brieven, vier pagina's zonder alinea's, en vroeg me om mezelf te verdedigen. En ik schreef terug en verdedigde mezelf. Sindsdien zijn we geen vrienden meer.'

'Vreemde opvattingen'

Volgens veel van zijn Franse collega's is een andere academische pest die van *wokeness* en *cancel culture*. Hijzelf maakt zich er ook zorgen over, maar aan de andere kant ook over de aanval op de fenomenen. Waar het vooral om draait is 'dat ook vreemde opvattingen op de campus moeten worden getolereerd'. 'Ik haat het om mensen bui-

tengesloten te zien worden', stelt hij.

Politieke correctheid valt desondanks al bij al wel mee in de Verenigde Staten, vindt hij. 'Ik denk dat de rechtse nieuwsmedia de incidenten opblazen en de indruk wekken dat er veel meer gebeurt dan er werkelijk aan de hand is. Ja, het is iets om je zorgen over te maken, maar het is geen storm die door Amerika raast.'

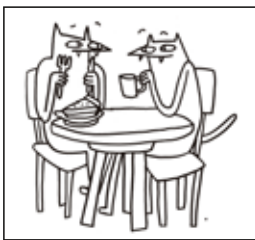
Niet alleen de individuen die er deel van uitmaken, maar ook het universitaire systeem zelf heeft volgens Dennett zijn gebreken. Hijzelf heeft altijd gelooft dat een academicus ook moet schrijven voor leken. Het is namelijk 'een groot probleem wanneer experts met experts praten', zegt hij. 'Ze leggen te weinig uit, omdat ze hun collega-experts niet willen beledigen. En dus praten ze langs elkaar heen.'

Diegenen die het vaakst in hun ivoren toren schuilen, zijn de filosofen. Ze voeren de meest academische der academische discussies, over de meest microscopische onderwerpen en zonder 'de geschoolde leek' bij hun wijsgerige project te betrekken. Je hoeft maar een boek open te slaan en daar heb je het al: 'Als filosoof ben ik de laatste jaren steeds meer gaan geloven dat als ik andere filosofen lees, ik vooral leer wat filosofen vinden van de fouten die andere filosofen hebben gemaakt. Ik leer niets anders.'

'Ik heb er opvallend veel plezier in gehad arrogante wetenschappers aan te pakken'

Dennett gelooft sterk in het belang van de *polymath*, of de interdisciplinaire denker. Daarvoor werd hij vroeger als excentriekeling beschouwd, vertelt hij, maar intussen hebben filosofen 'weinig moeite hun collega's op andere terreinen ervan te overtuigen dat filosofen kunnen helpen'. 'Dat is een grote verandering', meent hij. 'Vroeger was het vrij *bon ton* voor wetenschappers om filosofen die zich in deze kwesties verdiepten, belachelijk te maken. Niet meer.'

'Eerlijk gezegd heb ik er opvallend veel plezier in gehad arrogante wetenschappers aan te pakken die denken dat ze filosofische vragen kunnen oplossen. Ze denken "oh, deze zijn niet moeilijk", en dan vallen ze gewoon in alle valkuilen waar filosofen door de jaren heen op hebben gewezen.

VETO'S KOFFIEHUISJE

Ze hebben er moeite mee en dan stoppen ze uiteindelijk met filosofie uitlachen en beginnen zelfs, in het beste geval, om hulp te vragen. En zo zou het moeten zijn.'

Geestelijk intiem

Het filosofisch en wetenschappelijk onderzoek naar bewustzijn heeft de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen, en Dennett voelt zich temidden van alle ontwikkelingen als een vis in het water: 'Het is een geweldige tijd om bezig te zijn met de geest en het bewustzijn. Het is een goudkoorts. Onderzoekers over de hele wereld voelen zich eindelijk niet meer geremd om aan empirisch onderzoek te doen en te theoretiseren over het bewustzijn. Ik vind het leuk om daar middenin te staan.'

'Individuele cellen hebben hun eigen belangen en knowhow'

De ideeën van Dennett over de geest roepen nogal eens wat weerstand op. Ze gaan vaak tegen onze intuïties in, en voor een intiem onderwerp als ons eigen bewustzijn is dat soms lastig te accepteren: 'In feite blijft de wetenschap aantonen dat veel van onze veronderstelde kennis gewoon verkeerd is. Op sommige gebieden kiezen mensen uiteindelijk, en wijselijk, voor de wetenschappelijke kant. Maar als het om de geest gaat, zeggen mensen: "Nee, nee, nee, ik ben de autoriteit over wat er in mijn eigen geest omgaat. Ik weet alles wat ik moet weten over het bewustzijn, omdat ik bewust ben."

Dennett is protest en verontwaardiging gewend, en kijkt er daarom niet meer van op: 'Ik heb geleerd er voorzichtig mee om te gaan. Het heeft geen zin mensen te beschamen. Soms is de drang om mensen voor schut te zetten bijna onweerstaanbaar, maar ik probeer me er tegen te verzetten.'

Hij ziet zelf gelijkenissen met de coronacrisis, waar de kennis van experts regelmatig in twijfel wordt getrokken: 'Ik denk dat velen van hen gewoon willen schreeuwen en zeggen: "Jullie ben de idioten! Kijk, je verhindert de gemeenschap om collectieve immuniteit te ontwikkelen. Besef je niet dat jullie je gemeenschappen schade berokkenen door dit standpunt in te nemen?" Maar over het algemeen zijn ze zachtmoedig en diplomatiek, terwijl ze krachtig zijn. En ik hoop dat ze niet beginnen te schreeuwen. De drang moet er zijn.'

L'homme-machine

In de ogen van zijn critici is Dennett hard voor onze medebewoners, die hij een minde-

re plaats lijkt toe te bedelen en vaak op machine-achtige wijze beschrijft. Mag je dieren zomaar machines noemen? 'Ja, dieren zijn net machines. Maar allereerst zijn wij allemaal machines. We zijn robots gemaakt van robots gemaakt van robots gemaakt van robots... Er is niets magisch aan ons, er is niets magisch aan dieren. Uiteindelijk wordt alles uitgelegd in termen van zeer kleine nanomachines, zoals eiwitten, ribosomen en tal van andere dingen. Individuele cellen hebben hun eigen belangen en knowhow. Ze weten genoeg over waar ze zijn, zodat ze de juiste dingen op het juiste moment doen.'

'Het belangrijkste dat je moet beseffen over dieren is dat ze over veel van de dingen die ze doen, die zo wijs, zo slim, zo geschikt zijn voor hun rol in de omgeving, niet hoeven te begrijpen waarom ze het doen. We moeten stilaan beginnen wennen aan dit verrassende feit. Het is wat ik "competentie zonder begrip" (*competence without comprehension, red.*) noem. En dat geldt niet alleen voor dieren, maar ook voor mensen. Voor veel dingen die we elke dag doen, zijn er hele goede redenen om ze te doen, maar we weten niet wat die redenen zijn. We hoeven het niet te weten.'

'Het is een van mijn hobby's filosofen zover te krijgen dat ze me niet langer vragen om afgebakende lijnen te trekken'

Daarmee komen we tot de kern van Dennetts theorie: de natuur zit wonderbaarlijk scherpzinnig in elkaar, en er zijn overal redenen te ontdekken waarom de dingen zijn zoals ze zijn. Dennett spreekt van ontwerp, maar wijst het idee van een intelligente ontwerper af: 'Je kunt ontwerp hebben zonder ontwerper. Natuurlijke selectie is zelf niet slim: ze weet niet wat ze doet. Het is het beste voorbeeld van competentie zonder begrip. Na miljarden jaren van *trial and error* hebben we nu buitengewoon effectieve mechanismen en ontzettend ingenieuze inwendige apparatuur, tot stand gekomen zonder intelligente ontwerper.'

Een essentieel concept voor Dennett is dus competentie zonder begrip: een vogel kan uitstekend een nest bouwen zonder te weten wat hij doet of waarom. Is er daarmee een harde grens te trekken tussen mens en dier, aangezien mensen wel dat begrip hebben? 'Nee, die grens is er niet. In feite is het een van mijn hobby's filosofen zover te krijgen dat ze me niet langer vragen om afgebakende lijnen te trekken. De natuur werkt zo niet. Essentialisme zou voorbij moeten zijn.'

Ook bij mensen komt competentie zonder be-

grip dikwijls voor. De atoombom op Hiroshima werd gebouwd in een fabriek waar de meeste mensen geen idee hadden wat ze aan het maken waren. Schuilt daarin een gevaar? 'Ja, in principe wel. Maar het grote verschil is dat mensen wonderbaarlijk nieuwsgierige en in vele opzichten vrije wezens zijn. Ze zijn niet zoals de bijen in een bijenkorf of de mieren in een mierenhoop. Die doen gewoon hun werk zonder na te denken; wij reflecteren op wat we doen. Maar het wordt ons steeds moeilijker gemaakt door al het toezicht en de controle die dag en nacht op ons wordt uitgeoefend. Meestal niet eens door mensen die voor overheden werken, maar door bedrijven die veel geld proberen te verdienen door je aandacht te trekken. Daar moet je heel voorzichtig mee zijn.'

AI-pocalyps

Kunstmatige intelligentie is niet zomaar een dom blondje met gekleurd haar, voor Dennett is het een van de grootste uitdagingen voor de toekomst. Geen apocalyptische scenario's van de professor, maar wel een omineus verlangen: 'Ik hoop dat AI's nooit intelligente agenten worden.'

Geen X-VR2 als serveuse of Bartje, de cyborg-chef, dus. 'Als we daadwerkelijk kunstmatige collega's maken, als we agenten maken die hun eigen belangen hebben en autonoom zijn, dan hebben we geen controle meer over hen', waarschuwt Dennett.

Het grootste gevaar zit in de zogenaamde 'antropomorfisatie' van AI's: ze gaan er steeds menselijker uitzien. Dat is wel degelijk een bewuste strategie van vele producenten – volgens Dennett 'extreem gevaarlijke misleidende reclame'. 'Ik denk dat het grote risico is dat we de reacties van systemen die niet echt begrijpen wat ze lijken te begrijpen, veel te serieus gaan nemen.'

'De oorlog om aandacht is de laatste wapenwedloop'

Die producenten zouden daar volgens hem niet mee mogen weggomen: 'Ik zou wetten introduceren met zeer zware straffen voor iedereen die een AI creëert die mensen voor de gek houdt door hen te laten denken dat het zaken begrijpt die het niet begrijpt.'

Dennett houdt wel eens van de occasionele Nostradamus-uitspraak. En dat is waar we mee eindigen: 'De oorlog om aandacht is de laatste wapenwedloop.'

Lees het volledige interview op veto.be.

SJARELS CRYPTO

1.		1						5			2	
2.					1				8		8	
3.		5						7	10			
4.					3		7				2	
5.					6				6			
6.					1			4			5	
7.	9				6	3				9		
8.					4				10			2
9.						3			4			7
10.								6			6	
11.			8	2						5		

- 1. Pikant verhaal (9)
- 2. Beleefde kerel (11)
- 3. Verloren, rotkop! (12)
- 4. Eerste (on)gelovige (7)
- 5. Lenig insect (6)
- 6. Daar schaatst Johan (9)
- 7. Willekeurige aantekening (10)
- 8. Dit album kan ik wel smaken (10)
- 9. Deze lente kleurt tin (9)
- 10. Schilder-gymnast (6)
- 11. Daar koop je een vingerverlenging (10)

Oplossingen van vorige editie: 1. Minister, 2. Loopbaan, 3. Verwondering, 4. Beke, 5. Verengelsing, 6. Disconnectie, 7. bedrijfje, 8. Solidair, 9. Tytgat, 10. Pandemie, 11. Telewerk

Vraag van de week: 'Ga jij stemmen bij de rectorverkiezing?'

Aan de KU Leuven is het rectorverkiezing al wat de klok slaat, maar ligt de student eigenlijk wakker van de tweestrijd tussen Tytgat en Sels? Net de helft van de respondenten gaat stemmen tijdens de verkiezing.

Maar een grote minderheid zal dat niet doen. Op 81 respondenten, zullen 37 studenten de verkiezing aan zich voorbij laten gaan. Omgerekend is dat 46 procent.

54% JA
46% NEE

Zelf ook meestemmen? Volg ons op Instagram via de QR-code.

In het teken van de tekenaar

Kunst is leuk, maar ook belangrijk! Elke Veto geven we het potlood door aan een talentvolle illustrator voor een persoonlijke poster. Wil jij ook eens een poster maken? Stuur dan naar cath@veto.be. Zie hier het werk van Anastasia Arnhold.

En ik, ongelukkige, wat heb ik dan liefgehad in jou, mijn diefstal, je mijn nachtelijke misdaad op mijn zeshiende?

Naast onze wijngaard stond een perenboom vol vruchten. Ze zagen er niet mooi uit en waren ook niet lekker. Midden in de nacht trokken wij kwaljongens eropuit om die boom leeg te schudden en alles mee te nemen. Tot dat late uur waren we, naar onze slechte gewoonte, doorgestaan met ons spel op het plein.

Met was zoiets als bchen omdat je hart gekieteld worde: mensen beetnemen die zoiets niet van mij verwachtten en er ook heel erg op tegen waren.

Ja, vriendschap, je bent gewoon vijandschap op een ondoorgrondelijke manier weet je iemand te verteiden

KU Leuven vraagt ICT-gigant HP om transparantie

De KU Leuven is een dialoog gestart met HP om zicht te krijgen op misbruiken in de ICT-toeleveringsketen. Met de rectorverkiezingen in zicht klinkt nu de roep om acties structureel te verankeren.

door [Thomas Maes](#)

Recent tilde de KU Leuven haar actie rond mensenrechten naar een nieuw niveau: ze is een dialoog gestart met leverancier HP om transparantie te eisen over de productieketen van de ICT-toestellen die ze aankoopt. Dat is pionierswerk in Vlaanderen.

'Van alle sectoren hebben bedrijven als Apple of HP de meest complexe toeleveringsketen', vertelt Boris Verbrugge, onderzoeker duurzame ontwikkeling bij onderzoeksinstituut HIVA-KU Leuven. 'Tussen de levering van zo'n toestel en de grondstofontginning aan het begin zitten minstens twaalf verschillende schakels. Daarbij zijn wel honderden, zo niet duizenden bedrijven betrokken.'

Die ICT-keten is ondoorzichtig, maar ook vooral gekoppeld aan serieuze milieuverontreinigingen en inbreuken op mensenrechten – denk aan vervuiling en dumping van gevaarlijke stoffen, slechte werkomstandigheden of onderbetaalde arbeid.

Wetgeving rond ketenzorg op til

Op zowel Europees als Belgisch niveau wordt momenteel gediscussieerd over wetgeving die bedrijven verplicht om aandacht te besteden aan mensenrechten en milieu-impact in hun productieketen. Ook bij publieke organisaties groeit de verantwoordelijkheidszin om actie te ondernemen op het vlak van de zogenaamde 'ketenzorg'.

Met het oog op onderzoek en onderwijs, bestelt ook de KU Leuven elk jaar een karrenvracht laptops en print-, kopieer- en scantoestellen. 'De universiteit besteedt daarmee jaarlijks ettelijke miljoenen euro's aan ICT-producten', vertelt Verbrugge. 'Ze heeft moreel een maatschappelijk belangrijke rol, maar ook een reëel economisch gewicht. Daarmee kan ze invloed uitoefenen op producenten.'

In dialoog met een ICT-gigant

De dialoog die de universiteit opzette, is in de

deze fase bedoeld om na te gaan waar er precies milieu- of mensenrechtenrisico's zitten. 'Concreet hebben we nu twee productcodes doorgegeven van laptops en desktops die we frequent bestellen', vertelt Verbrugge. 'Daarvan hebben we gevraagd om de toeleverketens bloot te leggen, liefst tot op het niveau van de mijnen.'

'HP zelf wist niet precies waar de oorzaak lag van de vertragingen in haar productie'

[Boris Verbrugge](#), onderzoeker duurzame ontwikkeling HIVA-KU Leuven

In de praktijk blijkt evenwel dat zelfs een techgigant als HP nog niet zo ver staat. 'Zij zijn het ook niet gewend om zo'n vragen te krijgen, al merk je wel dat er zeker een bereidheid is om te luisteren', gaat Verbrugge verder.

Sinds de pandemie wordt de wereld, en daarmee ook de KU Leuven, geconfronteerd met grote vertragingen in de levering van elektrische apparaten. 'HP zelf wist niet precies waar de oorzaak lag van die vertragingen. Dat is voor hen zelf ook een extra stimulans om inzicht te krijgen in die keten.'

Mensenrechtenclausule

Om te garanderen dat de dialoog met leveranciers rond duurzaamheid er komt, wordt voortaan een mensenrechtenclausule aan de ICT-inkoopcontracten gekoppeld. Bij het afsluiten van het contract engageert de leverancier zich daarbij om in dialoog te gaan over mensenrechten.

Dat geeft nog geen garanties over de inhoud van de gesprekken, maar het is toch de eerste keer dat de KU Leuven mensenrechten verwerkt in haar aankoopdossiers. Verbrugge: 'De Vlaamse overheid stelt zo ook een clausule ter beschikking

die je in je contract kan zetten. Daar staan dan verwijzingen in naar internationale arbeidsstandaarden, maar in de praktijk gebeurt daar zelden iets mee. Deze clausule hebben we zelf opgesteld als aanknopingspunt om gesprekken op te starten.'

Peuteren in de keten

Het succes van zo'n dialoog staat of valt met de mate waarin een leverancier transparant wil zijn. 'Bij HP is de bereidheid groot: we hebben al inzicht kunnen krijgen in de controles die HP zelf uitvoert bij haar leveranciers', vertelt Sofie Pieraerd, hoofd van het Klanten- en Servicecentrum van de centrale IT-dienst van KU Leuven. 'Dat gaat bijvoorbeeld over de "scorekaarten" die HP opstelt en de concrete problemen die gekoppeld zijn met specifieke leveranciers. Je zit dan op het niveau van de assemblagefabrieken in China.'

'Je kan moeilijk zelf naar een fabriek in Wuhan gaan'

[Sofie Pieraerd](#), hoofd klanten- en servicecentrum centrale IT-dienst KU Leuven

'Als we op milieu- of mensenrechtenrisico's stoten, kijken we of we zelf iets kunnen doen of we hulp inroepen van derde partij werken', gaat Pieraerd verder: 'Het zou naïef zijn om te denken dat de KU Leuven zo'n probleem alleen kan oplossen. Om dieper in zo'n toeleveringsketen te graven is er een organisatie als Electronics Watch waarop je kan terugvallen. Die hebben meer expertise en mogelijkheden om ter plaatse te gaan controleren. Je kan moeilijk zelf naar een fabriek in Wuhan gaan.'

Daarnaast is er de vraag wie je verantwoordelijk kan stellen. 'Wij kunnen van onze leveranciers wel eisen om in dialoog te gaan, maar rechtstreeks eisen stellen aan producenten dieper in de keten

kan je niet', legt Pieraerd uit. Ook het wettelijk kader maakt het dus moeilijk. Zo kan de universiteit HP ook enkel bevragen over producten die ze zelf aanschaffen.

Interuniversitaire slagkracht

Op verschillende niveaus – tussen de Vlaamse universiteiten, maar ook federaal – vindt nu ook overleg plaats om samen actie te ondernemen. Hoe meer druk je kan zetten op de markt, hoe effectiever je eisen kan stellen aan producenten, zegt Pieraerd. 'Eigenlijk zou je de druk moeten opvoeren met alle publieke organisaties samen.'

'De bewustwording is er op alle niveaus, maar ik heb wel het gevoel dat we een koploper zijn. Er liggen zaken op tafel, maar er zijn nog geen knopen doorgehakt. We moeten nu niet alleen overleggen, maar ook actie ondernemen. Een andere valkuil is dan weer dat je teveel in één klap wil lanceren.'

Just in time

Zo'n dialoog voeren met een producent als HP, is een werk van lange adem. Kan de KU Leuven zelf ondertussen geen extra stappen ondernemen?

Gezien de universiteit moet blijven draaien, wordt er al eens druk gezet op leveranciers om op tijd te leveren. 'Daar zou je eventueel een dialoog kunnen starten over de standaard levertermijnen voor bepaalde producten', vertelt Pieraerd.

Nu werken veel leveranciers met *just-in-time delivery*. Dat kan gevolgen hebben voor werkomstandigheden in de toeleveringsketen. 'Voor sommige producten zullen we altijd *just-in-time* nodig hebben', geeft Pieraerd aan, 'maar voor andere producten zou een voorraad opbouwen, kunnen helpen om die druk te verminderen.'

Gezocht: fair trade printers

Afgezien van de dialoog, houdt de universiteit al langer rekening met sociale en ecologische criteria bij haar ICT-aankopen. Het blijft echter roeien met die riemen die er zijn.

'Voor onze laptops en desktoppen kijken we naar het label van TCO Certified', vertelt ICT-aankoper Bram Vermeir. 'Die nemen heel wat aspecten mee in overweging en dat wordt blijvend gemonitord.'

Ook als er geen betrouwbaar certificaat voorhanden is, moet de KU Leuven op het eind van de rit haar materialen hebben

Zo'n duurzaamheidsaspecten in de aankoop verwerken, vraagt heel wat kennisopbouw. Sommige certificaten zijn bijvoorbeeld door bedrijven zelf opgesteld: het ene label is dus heel wat verregaander of betrouwbaarder dan het andere.

'Op ecologisch vlak kan je aan zo'n labels nog het voordeel van de twijfel geven', legt Verbrugge

uit. 'Die zijn objectief meetbaar, maar op sociaal vlak bestaan momenteel geen staalharde garanties.'

Bovendien is er niet altijd een label beschikbaar, en op het eind van de rit moet de universiteit wel haar materialen hebben, aldus aankoper Vermeir. 'Op de markt van print- en kopieertoestellen bestaat er bijvoorbeeld geen TCO Certified-label. Als je daar op voorhand in je bestek strikte duurzaamheidscriteria zou vastleggen die producenten zelf niet kunnen nakomen, loop je in een aantal gevallen het risico om zonder leverancier te eindigen.'

Dat zou kunnen in de vorm van een formeel beleid rond mensenrechten in toeleveringsketens, aldus Verbrugge. 'Wij willen nu vooral sensibiliseren en draagvlak creëren om hier systemisch mee aan de slag te gaan. Een collega knoopt momenteel gesprekken aan met rector kandidaten om te zien hoeveel ruimte er daar voor is.'

'Iedereen wil werken aan mensenrechten', vervolgt Verbrugge. 'De vraag is hoeveel budget er voor wordt vrijgemaakt en in welke mate het geïntegreerd wordt.'

Oplossingen niet voor morgen

Hoe de problemen binnen de productieketen best aangepakt worden, blijft verder een raadsel. Labels zijn niet altijd betrouwbaar. Van bovenaf strikte standaarden opleggen aan bedrijven, blijft evenmin een wondermiddel.

'Iedereen wil werken aan mensenrechten, de vraag is hoeveel budget er voor wordt vrijgemaakt'

[Boris Verbrugge](#), onderzoeker duurzame ontwikkeling HIVA-KU Leuven

Bij bepaalde initiatieven loop je zelfs het risico het omgekeerde effect te krijgen, vertelt Verbrugge. 'Stel: je eist bepaalde standaarden van de dichtste leverancier. Dat brengt extra kosten met zich mee waardoor die besparingen uitvoert en er meer druk komt op zijn onderleveranciers, waardoor de situatie daar verergert. Zo schuift het probleem enkel op.'

Milieuvereisten kunnen zo ook een negatieve invloed hebben op sociale duurzaamheid. De extra kosten kunnen immers leiden tot besparingen op arbeidskosten of -veiligheid. 'Een kritische reflectie is nodig bij al die mechanismen', geeft Verbrugge nog mee. 'Je moet altijd nagaan hoe zo'n maatregelen de realiteit van de producenten beïnvloeden.'⁹

Wolken van Turner

Ik mis musea. Ik kijk naar de wolken en hoe ze recht uit een schilderij van William Turner lijken gesprongen en ik mis musea.

Ik mis het stappen door een galerie met schilderijen die van een nette en symmetrische Mondriaan tot een chaotische Jackson Pollock gaan. Ik mis het gevoel van je in de hemel te wanen bij het zien van de werken van Michelangelo. Ik mis het rustgevende gevoel dat je krijgt van Monets tuinen en zonsopgangen en van de velden en bloemen van Van Gogh.

Van Gogh zou mijn kamer een puinhoop vinden. Hij lijkt helemaal niet op de kamer die hij geschilderd heeft en die iedereen zo goed kent. Maar kijk, als ik mijn bed een beetje rechter zet en mijn bureau wat opruim... Als ik in de achterste hoek van mijn kamer ga staan en met bijna toegeknepen ogen kijk, dan denk ik dat mijn kamer net opgeruimd genoeg is om Van Gogh inspiratie te geven voor een nieuw schilderij.

Ik kan me niet concentreren tijdens de online les. Ik zit nog steeds met mijn gedachten bij de bloemen van Van Gogh. Ik teken een bloem in de kantlijn van mijn notitieblok. Het is slordig, ik ben er niet blij mee. Ik krabbel erdoorheen en krijg dan een idee. Een krabbel hier, slordige lijn daar. Het is zowaar een miniatuur Jackson Pollock.

Ik besef dat ik mijn eigen museum kan maken. Want kijk, die ondergaande zon, zoiets zou je ook zien in een schilderij van Monet, zij het iets minder scherp. De stokmannetjes die ik teken in de damp van mijn doucheraam, dat zou een werk van Keith Haring kunnen zijn. Wanneer ik ontsnap naar de naburige velden om even buiten het huis te zijn dat al zo lang een gevangenis is, dan kijk ik naar de velden en bloemen zoals ik naar een schilderij van Van Gogh zou kijken.

Ik stap naar buiten, in het licht van de ondergaande zon die Monet zo graag geschilderd zou hebben. Ik kijk naar boven, naar de wolken, en knik. William Turner. Absoluut William Turner. ☺

Waarom de auteur niet zo belangrijk is

Het literaire werk lijkt steeds vaker naar de achtergrond te verdwijnen, terwijl de peritext – zoals de auteursnaam – de aandacht naar zich toetrekt. De essentie lijkt te verdwijnen.

door Marie Coppens, Joanna Wils en Jan Costers

Een tekst wordt zelden onversierd verspreid. Bijna altijd wordt ze gepubliceerd met een auteursnaam, een titel, een cover, etc. Al wat zich rond die eigenlijke tekst bevindt, werd door de Franse literatuurcriticus Gérard Genette beschouwd als de 'paratekst', die verder wordt onderverdeeld in een peritext en een epitext.

De peritext bevat alles wat zich in de onmiddellijke omgeving van de tekst bevindt, zoals de naam van de uitgeverij en de biografische gegevens van de auteur op de achterflap. De epitext daarentegen herbergt alle zaken die fysiek niet rechtstreeks verbonden zijn met het literaire werk. Denk maar aan interviews met de auteur, besprekingen in literaire magazines of boekenbijlages en deelnames aan televisieshows.

De wisselwerking tussen de paratekst en de literaire tekst is prachtig, maar het evenwicht mag niet verloren gaan

Hoewel de paratekst en het literaire werk in theorie twee verschillende aspecten zijn, kunnen ze niet zonder elkaar. Onder meer de 18e-eeuwse schrijvers Prevost, Laclous en Marivaux legitimeerden in hun *roman-mémoires* en briefromans hun verhaal door het als waargebeurd voor te stellen. Concreet vermomden ze zich als zogenaamde onschuldige uitgevers in het voorwoord om afstand te nemen van hun literair werk. De *préfaces* waren in die zin niet alleen van belang om het literaire werk te begrijpen, maar ook om de gekunstelde authenticiteit te onderstrepen.

Die wisselwerking tussen de paratekst en de literaire tekst is onvermijdelijk en zelfs prachtig. Maar wanneer het evenwicht tussen beide aspecten verloren gaat, wordt het problematisch. Wie de literatuurbeschouwingen van de afgelopen decennia overziet, zal concluderen dat de betekenis van literatuur steeds in verband wordt gebracht met de auteur.

Het verhaal achter het verhaal

Wie een nieuw boek op de markt brengt, moet niet alleen in staat zijn te vertellen hoe de roman is ontstaan, maar ook de link kunnen leggen met zijn of haar levensverhaal. Zo werd er na de verschijning van *Otmars zonen*, een roman die draait rond een vader-zoonrelatie, in interviews met auteur Peter Buwalda gepolst naar zijn verhouding met zijn biologische vader.

Dat is ook precies wat Roland Barthes, Franse literatuurtheoreticus en aanhanger van het poststructuralisme, in zijn essay *La mort de l'auteur* in 1967 bekritiseert. De titel vat zijn essay bondig samen: het concept auteur moet dood opdat er een scheiding tussen het werk en de schrijver kan ontstaan. Want zodra het werk gepubliceerd is, zijn de autobiografie, de interpretatie en de intenties van de auteur irrelevant en is het aan de lezers om de tekst te ontcijferen. De tekst komt als het ware op zichzelf te staan. Het is enkel door de dood van de auteur dat de lezer wordt geboren.

De hedendaagse schrijver, echter, is springlevend. Een van de vele voorbeelden is de Facebookreactie van Lize Spit op een lovende recensie van haar laatste boek *Ik ben er niet* die in *NRC Handelsblad* verscheen: 'Hier ben ik zó blij mee. Deze recensent las het boek dat ik heb willen schrijven, en merkte het accent op dat ik zelf heb willen leggen: nl. de benaauwenis en onbetrouwbaarheid van de verteller.' Kortom, Spit is blij omdat de recensent haar interpretatie heeft begrepen, iets wat Barthes hoogstwaarschijnlijk doet omdraaien in zijn graf.

De focus op auteursnamen kan auteurs er toe brengen zich te verschuilen

Dat citaat van Lize Spit is een mooi voorbeeld van de *'intentional fallacy'*, een term die geïntroduceerd werd door literatuurtheoretici om aan te duiden dat de betekenis van een tekst niet mag herleid worden tot de intentie van de auteur. Vandaag zijn boekenbijlages echter meer gevuld met diepgaande interviews en paginagrote auteursfoto's dan met authentieke recensies, die de

© Cath Hermans

literaire tekst als onderwerp hebben. Het lijkt er dus op dat de 'paratekst' en vooral de positie van de auteur en zijn biografie steeds meer plaats innemen in de literaire wereld. De verwijten over intentional fallacy worden daardoor mooi onder de mat geveegd.

What's in a name?

Bij de marketing en aanprijzing van boeken zien we dat de nadruk nu bijna volledig op de paratekst gericht wordt. Een van de manieren waarop dat gebeurt, is door te focussen op de naam van de auteur. Wanneer Herman Brusselmans een nieuw boek geschreven heeft, is de naam van de roman van ondergeschikt belang. Het gaat er vooral om dat het een 'nieuwe Brusselmans' is. *Ik ben er niet* werd dan weer aangeprezen als 'de nieuwe roman van bestseller Lize Spit'.

Die focus op auteursnamen kan auteurs er ook toe brengen zich te verschuilen, uit angst dat hun naam het boek zal besmeuren alvorens het verhaal de lezers bereikt. Zo besloot Joanne Rowling haar Harry Potterboeken op aanraden van de uitgeverij te publiceren onder de initialen J.K. Rowling. Een vrouwelijke naam zou jonge jongens misschien ontraden haar boeken te lezen.

Als er zoveel waarde wordt gehecht aan de auteur is het dan ook niet verwonderlijk dat sommige auteurs proberen onder het juk van hun eigen naam uit te komen. In een verwoede poging om de aandacht weer bij de tekst te brengen, brengen ze werk uit onder een pseudoniem. Wie een opgebouwde reputatie wil ontwijken, brengt enkele werken uit onder pseudoniem; wie een associatie met de eigen naam volledig kwijt wil, brengt het hele oeuvre uit onder een schuilnaam.

In tijden waar vrouwen nog niet echt serieus genomen werden als auteurs, kwam het pseudoniem als een verlossing. Zo publiceerden Margaretha Drooglever en Mary Ann Evans respectievelijk onder de naam M. Vasalis en George Eliot. Maar ook Stephen King heeft zeven verhalen onder het pseudoniem Richard Bachman, voor wie hij een begrafenis regelde toen hij als achterliggende auteur ontmaskerd werd.

Bestsellerauteur Rowling is misschien nog de beste illustratie van een schrijver die de navelstreng naar haar boeken probeert door te knippen

Bestsellerauteur Rowling is misschien nog de beste illustratie van een schrijver die de navelstreng naar haar boeken probeert door te knippen. Na de bewuste keuze voor het genderneutrale J.K. Rowling, koos ze later voor het pseudoniem Robert Galbraith om boeken voor volwassenen uit te brengen. Weer een mannelijke naam, die bovendien niet gelinkt kon worden aan haar jeugdromans over Harry Potter.

Een beeld verdraait meer dan 1.000 woorden

Een andere manier om te focussen op de peritext is door het gebruik van de auteursfoto op de cover of binnenflap van een roman. Waar de auteursnaam nog enigszins een link heeft met de

door Joanna Wils

Twee wandelroutes, een filosofiefeest en Hannah Arendt die tot leven komt: een greep uit wat cultuur ons de komende weken te bieden heeft.

Zerkalo / De Spiegel 27 april 19.30u – online

In deze film uit 1975 onderzoekt Andreï Tarkovski hoe het werkelijke leven in beeld moet worden gebracht. Met een trage camera ontrafelt Tarkovski langzaam menselijke relaties, met anderen en het vaderland. Een visuele parel vol symboliek, die vaker wel dan niet met een gedicht wordt vergeleken. Online gebracht door ritcs.

Een ticket kost €5 op de website van het RIT-CS.

Feest van de filosofie 29 april 20.00u – online

Geen uitgebreid evenement dit jaar, wel een gratis online lezing door Merlin Sheldrake. Hij schreef het boek *Verweven leven: de verborgen wereld van schimmels* en zal in de lezing ingaan op wat we kunnen leren van schimmels, een levensvorm die overal aanwezig lijkt te zijn.

Na de lezing volgt een antwoord van Kristien Hens (UAntwerpen) en een vraaggesprek met Liesbeth Schoonheim (KU Leuven). Het gesprek kadert in de Maand van de filosofie die dit jaar de titel 'De natuur was hier' draagt – een avond perfect in thema dus.

Inschrijving is gratis, maar verplicht.

ARENDDT 1 mei 20.00u (tot 2 mei 23.59u) – online

Het Leuvens theatergezelschap Collectief Verlof brengt in ARENDT voor één avond de Joods-Duitse politieke denker weer terug onder de levenden. In een monoloog zal Bart van der Heijden proberen om 'de kwetsbare mens achter de sterke figuur' van Hannah Arendt te onderzoeken.

De avond belooft een pleidooi om mens te blijven in een onmenselijke samenleving, een pleidooi dat u via de digitale weg uw woonkamer in kan brengen.

Inschrijving is verplicht, een ticket kost €8.

Existenz En Route**tot 14 mei – Leuvense straten**

In een heus visieproject van een gemotiveerde groep studenten ingenieur-architecten wordt een mogelijke toekomst bedacht waarin de balans tussen mens, natuur en stad wordt hersteld. De wandeling verbindt de Leuvense parken en wordt vergezeld door een audioverhaal, rechtstreeks vanuit de toekomst. Rode markeringsen en kubusvormige objecten – ook rechtstreeks afkomstig vanuit de toekomst – wijzen de weg. Het event belooft het kind naar boven te halen in wandelaars, maar tegelijkertijd een basis te vormen voor een eigen visie.

Inschrijving moet voor 28 april en is gratis.

KUNSTRROUTE-LEUVEN VITRINE**tot 9 mei – Leuvense straten**

Gewoonlijk leidt Kunstroute-Leuven langs ateliers van verschillende Leuvense kunstenaars. Dit jaar gaat dat anders in z'n werk en worden de kunstwerken in vitrines tentoongesteld. De wandeling kronkelt door het stadscentrum en pikt niet alleen erfgoed, maar ook winkeltjes mee. QR-codes geven uitleg bij elk stuk.

Gratis.

Digi-expo's**permanent – online**

Nu Leuven (door u weet wel wat) niet ten volle beleefd kan worden, is het misschien eens tijd om een andere studentenstad te ontdekken. Het Gentse stadsmuseum STAM biedt daar de ideale gelegenheid toe. Met de zogenaamde 'Digi-expo's' schetst het museum de veelzijdigheid van de stad.

Er is voor elk wat wils: 'Het verhaal van Gent', 'Wereldtentoonstelling Gent 1913' en 'Gent, bezette stad' zijn maar enkele van de opties. De meeste digitale exposities brengen beeld en tekst samen, maar er zijn ook videogesprekken. Voor al wie van geschiedenis, Gent of beiden houdt.

Gratis.

The turn of the screw**29 april, later nog te bekijken tot 6 mei – online**

Voor wie houdt van cultuur met een grote C biedt de Munt weer een online operavoorstelling aan. In *The turn of the screw* vreest een gouvernante dat de kinderen waarop ze past, bezocht worden door de geesten van haar voorganger. In het oude Engelse landhuis rijzen steeds meer vragen. Wat is er gebeurd in het verleden? En zijn de kinderen wel onschuldig?

Een psychologische thriller gemaakt op kameroperaformaat, en dankzij de digitale weg misschien wel op huiskamerformaat. Dankzij de bijzondere compositie van Benjamin Britten – die de muziek als een schroef strakker laat worden, waarna hij hem weer ontwart – belooft het stuk niet enkel psychologische maar ook muzikale diepgang te bieden.

Gezongen in het Engels, met Nederlandstalige en Franse ondertiteling. Een ticket is €10,3

tekst – die verbindt de roman namelijk met eerder uitgegeven werk – is de auteursfoto een zuivere marketingtool.

De afbeelding geeft geen inhoudelijke uitleg over het werk, maar kan wel een invloed uitoefenen op de lezer. Een roman die gaat over het fictieve personage Ilja Leonard Pfeijffer wordt verbonden met de echte persoon – en schrijver van de roman – Ilja Leonard Pfeijffer. Een ik-personage in een Herman Brusselmansboek krijgt prompt lange zwarte haren, een pokdalig gezicht en een flinke rokershoest. Tot daar de invloed van de auteursfoto op de literatuur, al dan niet met grote L.

Uiteindelijk is het de tekst – en niet de auteur – die je in handen hebt wanneer je leest

Die fotofetisj toont zich ook in de bestsellerlijsten van de afgelopen jaren. Vooral kookboeken doen het daar goed. En waar de cover vroeger nog bekleed werd met een zorgvuldig voorbereide vijfsterrenmaaltijd of ouderwetse boerenkost, staat nu een sympathiek grijnzende Jeroen Meus of Pascale Naessens.

De aantrekkingskracht van het kookboek schuilt niet langer in de gerechten die erin te vinden zijn, maar welke persoon ze geselecteerd heeft. De transformatie van focus op tekst naar focus op peritext is compleet. We kopen de boeken niet omdat de literatuur (of recepten) bewierookt worden, maar omdat we de foto op de achterkant herkennen.

En dat herkennen wordt gestimuleerd door verschijningen in de media op allerhande manieren. Brusselmans is ondertussen bij het grote publiek bekend omdat hij in de jury van *De Slimste Mens*

zetelt. Delphine Lecompte omdat ze daar als kandidaat hoge toppen scheerde. Lize Spit, Bregje Hofstede en Saskia De Coster schrijven columns voor *De Morgen*. En dan is er nog het leger aan celebrities die zelf ook in de pen kruipen en waarbij de tekst al helemaal niet uitmaakt – of hebben een voetballer of realitytster écht iets te vertellen in hun biografie?

Biografische kwestie

De biografie is een bijzonder genre. Het 'autobiografisch pact' dat erin heerst, lijkt de scheiding tussen auteur en literaire werk niet toe te laten; de auteur, de verteller en hoofdpersoon zijn namelijk dezelfde. Naast het ego-document is vooral de maatschappelijk betrokken, geëngageerde literatuur – al dan niet met een grote L – populair vandaag.

Denk daarbij aan de non-fictie boeken *Het boek Daniel* van Chris Stoop en *De meeste mensen deugen* van Rutger Bregman. De auteur is in deze werken losgekomen van zijn isolement en staat met beide voeten in de wereld. Ook de boeken van Greta Thunberg die de klimaatproblematiek behandelen passen in dit rijtje. Maar een boek over de opwarming van de aarde en de problemen daarbij, wint of verliest geen inherente waarde of die nu geschreven is door Greta Thunberg of niet. Thunberg kan dan wel als specialist gezien worden, ze is zeker niet de enige.

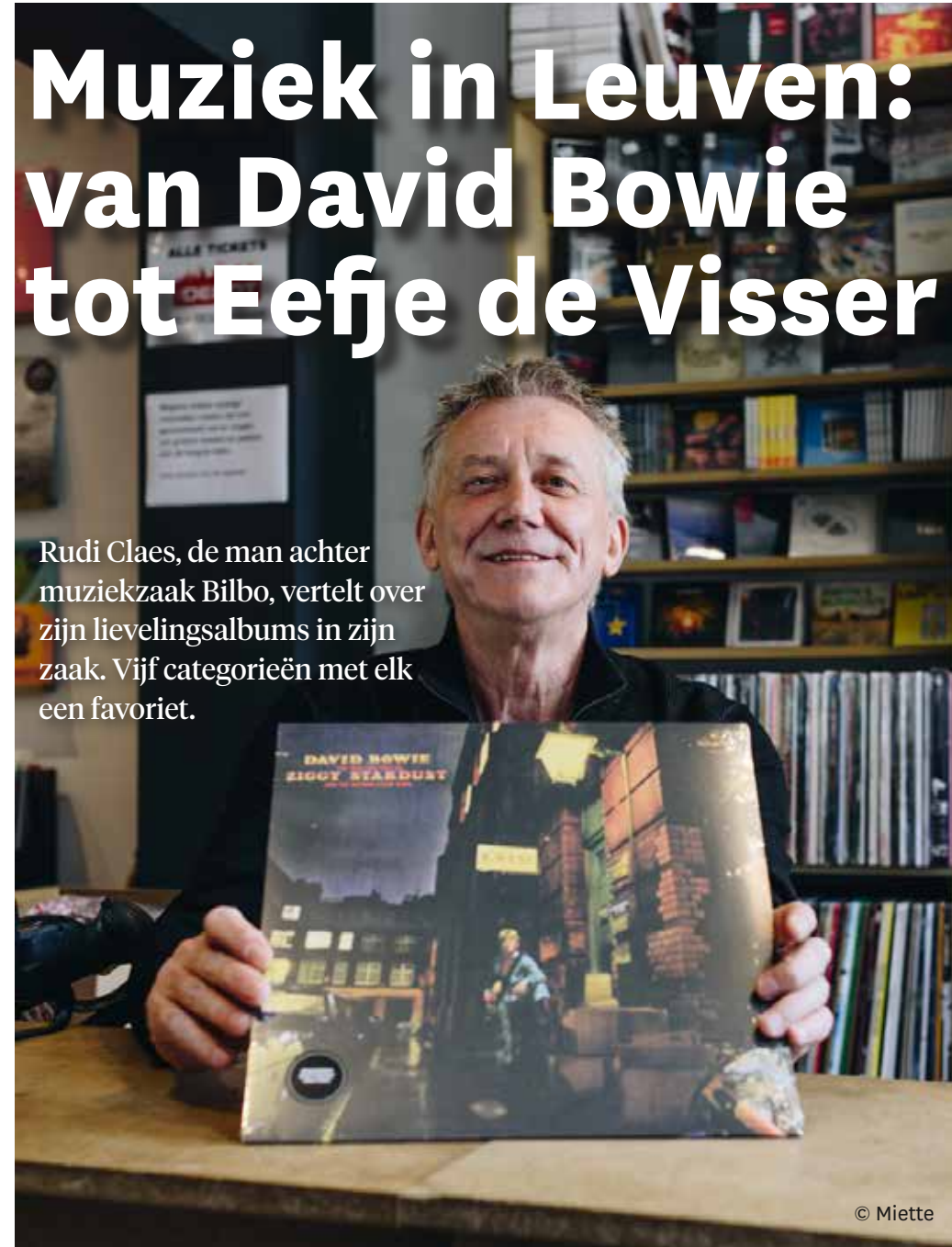
Feit blijft dat het uiteindelijk de tekst is – en niet de auteur – die je in handen hebt wanneer je leest. Om vrij te kunnen interpreteren, redeneren en vooral te 'ontcijferen' is een breuk met de intenties van de schrijver nodig. Ook om nieuwe werken te ontdekken is het belangrijk de maker los van het werk te zien, want wie enkel kiest op basis van de auteur, loopt – net als wie kiest op cover – veel werk mis.☺

© Cath Hermas

Muziek in Leuven: van David Bowie tot Eefje de Visser

Rudi Claes, de man achter muziekzaak Bilbo, vertelt over zijn lievelingsalbums in zijn zaak. Vijf categorieën met elk een favoriet.

© Miette

door [Benno Debals](#)

Rudi Claes ontdekte als klein jochie de liefde voor muziek bij zijn familie en baat ondertussen jaren later nog altijd de muziekzaak Bilbo uit. Hij raadt vijf albums aan, allemaal om verschillende redenen. Maak je klaar voor conceptualbums, kleinkunst, Brusselse urban en nog veel meer.

Jeugdliefde: The Kinks – Lola versus Powerman and the Moneygoround, Part One

'Als kind werd ik vooral beïnvloed door de muziek die mijn vele tantes en nonkels speelden. Dat was dan vooral 60's rockmuziek, zoals The Rolling Stones, The Who, motown, Franse chansons... Een van mijn nonkels had me The Kinks doen leren kennen en ik was meteen verkocht. Als kleuter sleurde ik mijn ouders

al naar de platenwinkel omdat ik hun laatste nieuwe singles moest te pakken krijgen. Later kwamen dan hun conceptualbums, met als eerste *Lola versus Powerman*. Ik was zo ongelooflijk gefascineerd door hun vermogen om een verhaal te vertellen doorheen een album.'

Laatste ontdekking: Lous and the Yakuza – Gore

'De laatste tijd komt de meeste goede nieuwe muziek in België uit Brussel, heb ik het gevoel. Je hebt er niet alleen Angèle, Stromae en Roméo Elvis, maar tegenwoordig ook heel veel sterke urban muzikanten. Lous is daar voor mij zeker een van. Zij maakt muziek die een mengeling is van genres, en dat maakt het net zo interessant.

Lievelingen

Nu corona grote delen van het culturele leven lam legt, blijven cultuurwinkels overeind als bakens van licht. De reeks 'lievelingen' zet de helden van achter het uitstaalraam op de voorgrond en vraagt naar de eigen lievelingen uit hun vakgebied.

Ze verbindt hip-hop, r&b, pop... Haar teksten hebben ook echt inhoud, wat je niet meteen van iedereen kunt zeggen die dit soort muziek maakt. Ondanks haar Franse teksten heeft ze ondertussen ook al internationale erkenning, met onder meer een samenwerking met Joey Bada\$\$.'

Klassieker: David Bowie – The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars

'Net zoals het album van The Kinks ben ik zo onder de indruk van het verhaal dat hierin wordt verteld. Bowie slaagt erin om het verhaal van Ziggy Stardust te vertellen vanaf zijn landing op aarde tot zijn uiteindelijke zelfmoord op zo'n imposante en eclectische wijze. Het is een album dat een kind van zijn tijd is en bijvoorbeeld de maanlanding als inspiratie neemt. En ik was natuurlijk als tiener ook helemaal in de ban van alle seks, drugs en rock 'n roll dat dit album uitstraalt. Mijn favoriete nummer hierop is waarschijnlijk *Starman*, maar de kracht ligt vooral in het geheel.'

Ondergewaardeerde parel: Michael Kiwanuka – Love & Hate

'Ik vind het altijd moeilijk om mijn ondergewaardeerde pareltjes te delen, want ik wil die altijd wat voor mezelf houden (*lacht*). Maar als ik dan toch iets moet zeggen, dan kies ik Michael Kiwanuka. Tegenwoordig is de meeste zwarte muziek die je hoort ofwel rap, ofwel r&b, en hoewel ik niets tegen de Kendrick Lamars en Tyler, The Creators van deze wereld heb, zou ik liever de zwarte muziek terug zien evolueren naar haar roots. Dat is exact wat Kiwanuka doet met zijn soulvolle blues. Hij heeft zo plaats gemaakt voor latere artiesten zoals Leon Bridges, maar voor mij blijft Kiwanuka de kroon spannen.'

Onverwachtse coup-de-foudre: Eefje de Visser – Bitterzoet

'Dit album was echt een ongelooflijke verrassing voor mij. Ik dacht altijd dat Eefje de Visser zo'n kleinkunstartiest is zoals er dertien in een dozijn bestaan. Maar toen we vorig jaar samen met het STUK haar albumvoorstelling deden, luisterde ik eens naar het album en kon ik mijn oren niet geloven. Het was supermoderne muziek die niets weg had van wat ik ervan dacht. En om het haar dan nog eens live solo te zien spelen, deed me er nog meer van houden. Ik kan gerust zeggen dat dit mijn favoriete album van 2020 was.☺

Het reilen en zeilen van het KU Leuven testcentrum

© Amber De Leener

Afgelopen najaar opende de KU Leuven een eigen testcentrum zodat studenten zich snel en gratis zouden kunnen laten testen op corona. Ontdek hier hoe dat precies in zijn werk gaat.

door [Lore Meesters](#)

Sinds oktober kunnen zowel universiteits- als hogeschoolstudenten voor een coronatest in de Zeelstraat terecht. Het afnamecentrum is open van maandag tot zaterdag, tussen 9u en 13u. Op drukker dagen, zoals bijvoorbeeld in de weken voor de paasvakantie, worden de openingsuren verlengd. Zo kan de capaciteit van 360 naar 1.000 tests per dag worden opgevoerd.

Heb je zelf nood aan een test? Een afspraak maken, kun je eenvoudigweg online doen. Je geeft je studentnummer en de reden van je komst op en kiest een tijdslot dat voor jou uitkomt. Zodra je je afspraak gepland hebt, ontvang je een bevestigingsmail.

Daarnaast krijg je ook de vraag om een online formulier in te vullen voor de contacttracing. De bedoeling is dat je aangeeft met wie je de afgelopen dagen in contact kwam. Die gegevens worden verzameld om je risicocontacten sneller te kunnen opsporen en verwittigen, indien je positief test.

Vliegensvlug bezoek

Het afnamecentrum bevindt zich op de eerste verdieping van de Universiteitshal. Om te vermijden dat studenten die zich willen laten testen door het hele gebouw moeten lopen, heeft het een aparte, niet al te opvallende ingang in de Zeelstraat. Wat wel opvalt is de ruimte zelf: ze is groots en rustgevend, wat ietwat contrasteert met de grote bedrijvigheid die er heerst.

Bij een positief resultaat belt een arts van het testcentrum je op, die je laat weten wat je verder

moet doen. Daarnaast word je ook gecontacteerd door een contactopspoorder om eventuele risicocontacten te kunnen traceren en verwittigen. Deze overloopt met jou het online formulier dat je hebt ingevuld, helpt je met twijfelgevallen en vult de contactenlijst verder aan.

'Eén positieve test kan voor veel werk zorgen'

[Milan Vandermeulen](#), student *Wijsbegeerte en contacttracer*

Het team van de contacttracing is tussen 9u en 21u actief om zo veel mogelijk mensen zo snel mogelijk te kunnen verwittigen. De dag is opgedeeld in drie shiften, zodat de medewerkers geen twaalf uur per dag moeten werken. 'Er is ook voldoende ruimte voor pauze', verzekert Milan Vandermeulen, student wijsbegeerte en een van de contacttracers.

De focus van het opsporen ligt bij de kotclusters. 'Als er gemeenschappelijke ruimtes zijn, zien we dat het heel snel gaat, ook al is dat niemand zijn schuld', klinkt het bij Milan. Wanneer iemand positief test, wordt aan de kotbaas de lijst van bewoners opgevraagd. Die personen worden dan een voor een gecontacteerd om te kijken of ze risico hebben gelopen. 'Eén positieve test kan voor veel werk zorgen', beaamt Milan.

Studenten onder elkaar

Toch lijkt het harde werk van de contactopspoorders te lonen. Omdat het hier net als bij de administratieve medewerkers om jobstudenten gaat, kunnen ze zich makkelijk inleven in de situatie van de mensen die ze contacteren. Dat zorgt ervoor dat mensen die gebeld worden zich meer op hun gemak voelen en het verlaagt de drempel om informatie te delen.

'We zeggen ook altijd dat alle informatie binnen het KU Leuven-contacttracingteam blijft en verder met niemand anders wordt gedeeld', vertelt Cis Dejonckheere, coördinator in het afnamecentrum. Dat met de gegevens confidencieel wordt omgegaan, is iets dat alle medewerkers blijven benadrukken. 'Dat is medisch geheim. Als ik mensen aan de politie ga verklikken, heb ik meer problemen dan zij', voegt Milan toe.

In de meeste gevallen is die geruststelling ondertussen niet meer nodig. Milan vertelt ons dat de bewustwording over het belang van hun werk groter is geworden. 'De medewerking bij de meeste studenten is nu veel beter dan een maand of twee geleden.' Dat geldt voor de contacttracing, maar ook mensen die een oproep krijgen om zich te laten testen werken vlot mee.

Dat betekent niet dat er niet af en toe wat mensen zijn die moeilijk doen, maar die groep is dus beperkt. Over dat soort lastige telefoontjes vertelt Femke Kerckhofs, medisch coördinator contacttracing: 'Als je het goed kadert draaien de meesten wel bij. Ze zijn dan achteraf meestal ook dankbaar.'

Testen zonder reden

Naast een personeelsbestand dat voornamelijk uit studenten bestaat, moet ook de veranderde teststrategie, die studenten sinds februari toelaat om zich zonder specifieke reden te laten testen, voor een drempelverlaging zorgen.

Alleen voor attesten voor reizen of met ernstige symptomen, zoals bijvoorbeeld hoge koorts, kun je niet in de Zeelstraat terecht. Verder zijn er geen voorwaarden. 'Regelmatig worden er op die manier studenten uitgepickt die op dat moment infectieus zijn, maar die zich volgens klassieke criteria niet zouden laten testen. Zo vermijden we verdere verspreiding', legt Cis uit.

Toch kunnen die zeer beperkte criteria ook vragen oproepen. De testen van het afnamecentrum worden namelijk geleverd en betaald door de overheid, wat ervoor zorgt dat ze voor studenten gratis zijn. Dat die groep zich kan laten testen zonder te voldoen aan één van de klassieke Sciensano-criteria, contrasteert met de aanpak in andere afnamecentra.

'Als ik mensen aan de politie ga verklikken, heb ik meer problemen dan zij'

[Milan Vandermeulen](#), student *Wijsbegeerte en contacttracer*

Cis nuanceert dat beeld: 'De aangepaste criteria maken deel uit van een federale pilot die al positieve feedback van de overheid kreeg. Er wordt zelfs nagedacht over een verdere verlaging van de testcriteria op nationaal niveau.'

De mogelijkheid lijkt in ieder geval al weerklank te vinden bij de studenten. Op de hoogrisicocontacten na, worden redenen die buiten de klassieke criteria vallen het vaakst geregistreerd. Toch benadrukt Cis dat ze het goed in de gaten houden. 'Wanneer iemand wekelijks komt, vragen we wel om er bewuster mee om te gaan.'

Naast studenten kunnen sinds het begin van de paasvakantie ook personeelsleden in het afnamecentrum terecht, maar voor hen gelden wel strengere criteria. Zo moet er bijvoorbeeld sprake zijn van milde symptomen of van een risicocontact binnen de werkcontext. Het gaat ook alleen over personeelsleden die regelmatig fysiek aanwezig moeten zijn op hun werk en daar veel directe contacten hebben.

Verhuisplannen

Eind mei verhuist het afnamecentrum wegens werken in de Universiteitshal naar de binnenvlaats van het Van Dalecollege, iets verderop in de Naamsestraat. Daar zouden ze zich in tenten organiseren. De capaciteit van die nieuwe locatie is beperkter, maar zou, ervan uitgaande dat het tegen dan wat rustiger wordt, wel moeten volstaan.⊘

© Amber De Leener

Beeldpagina: Student in beeld

Mijn fotografie is geïnspireerd door wat ik rondom mij zie en ervaar, en is vaak onbewust een zelfportret. Zoals deze reeks, over de verhouding tussen mijn ouders en ik sinds mijn broer overleden is. De foto's zijn genomen op plaatsen waar hij nooit geweest is, waar iets had kunnen zijn maar er niets is. Een gefabriceerde familieuitstap. (Dit is maar een klein deel van een reeks die elke dag groeit.)

- Flora Vanclooster

Het gemiddelde kot in Leuven kost 375 euro

Wie een kot zoekt in Leuven is jaarlijks gemiddeld 4507 euro kwijt, zo tonen nieuwe cijfers van de Huisvestingsdienst uit het academiejaar 2019-2020. De prijs is de laatste jaren licht boven de index toegenomen.

door Daan Delespaul

De Huisvestingsdienst van de KU Leuven baseert haar cijfers op een jaarlijkse contractenstudie van 2900 koten. Cijfers van academiejaar 2020-2021 zijn nog niet beschikbaar.

De gemiddelde maandprijs van een Leuven kot met basiscomfort situeert zich volgens die telling rond de 375 euro per maand, of 4.507 euro op jaarbasis. Dat is een toename van zo'n 450 euro ten opzichte van academiejaar 2013-2014; een stijging die licht boven de index uit komt.

De kotenmarkt is in Leuven zichtbaar in trek. 'Investerders zien het als de meest zekere markt', verklaart Leuven schepen van Wonen Lies Corneille. 'Er is een beperkte investering en verhuurders zijn heel zeker van de afzetmarkt. Ze zijn in de meeste gevallen zeker dat de huur goed betaald zal worden.'

De groei van die markt lijkt de komende jaren ook gegarandeerd door de verdere instroom van internationale studenten. 'Het zal nodig zijn meer kamers te voorzien, want we verwachten dat het aantal buitenlandse studenten stijgt', vertelt Ludo Clonen, diensthoofd bij de Huisvestingsdienst.

Trouwe verhuurders

Opvallend: de maandelijkse huurprijs is lager voor koten met 10-maandencontracten. Zij kosten maandelijks 349 euro, of jaarlijks 3.493 euro. 'Ik vermoed dat dat de meer "trouwe" verhuurders zijn die zich houden aan de 10-maandencontracten en hun prijs enkel met de index verhogen', verklaart Clonen. 'Het zijn ook minder vaak commerciële verhuurders.'

Het aandeel van die 10-maandencontracten valt wel steeds verder terug: van 20% in 2013 tot amper 10% in 2019. Daarmee volgt Leuven de trends uit andere studentensteden. Dat de KU Leuven zelf nog aan de 10-maandencontracten vasthoudt, maakt volgens Clonen echter dat het fenomeen ook op de private markt zicht-

baar blijft. De KU Leuven kan door haar relatief grote aanbod de markt blijven beïnvloeden.

Comfortkamers

Nieuwste trend in het kotenlandschap zijn de 'comfortkamers', vaak net iets groter en met eigen sanitair. Hun aandeel is de afgelopen jaren immens toegenomen tot 38%. 'Maar het gaat nog verder toenemen naar de 40%', aldus Clonen. 'Want als er wordt bijgebouwd, is het veelal met eigen sanitair.'

De kotenmarkt in Leuven is zichtbaar in trek

Die extra comfortkamers zijn flink duurder: 499 euro per maand en 5.999 euro op jaarbasis. Het feit dat makelaarsvereniging CIB vorige maand nog aan een gemiddelde maandprijs van 426 euro per kot kwam, is te verklaren door hun groeiend aandeel in het algemene aanbod. 'Als je tien jaar terugkijkt, waren die comfortkamers eerder een uitzondering: toen had je kamers en studio's. Zo'n comfortkamers waren toen echt marginaal in het aanbod', aldus Clonen.

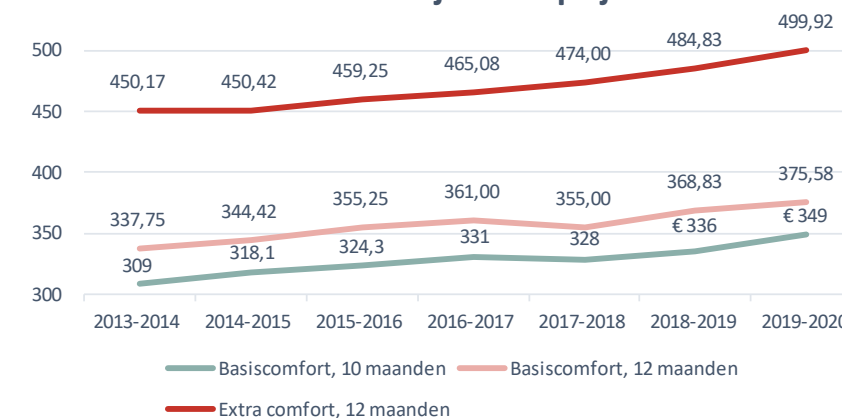
'Er is zeker een markt voor deze comfortkamers, maar we zien toch dat de meeste studenten omwille van de betaalbaarheid eerder kiezen voor een kot met basiscomfort en gemeenschappelijk sanitair dan een duurdere comfortkamer', verklaart Clonen. Bij een kameroverschot stelt de Huisvestingsdienst vast dat er in verhouding meer comfortkamers leeg blijven staan dan kamers met basiscomfort.

Meer modelcontracten

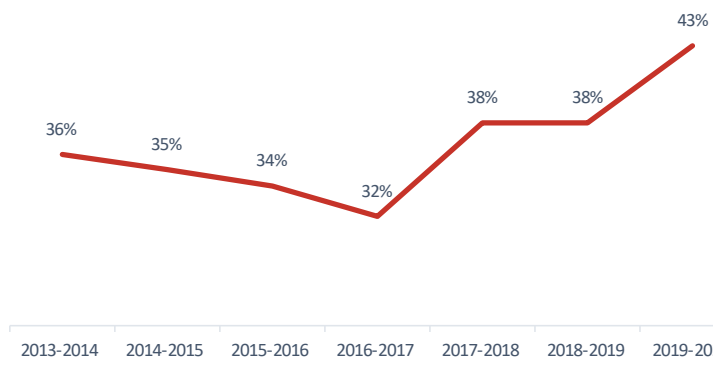
Bij de Huisvestingsdienst is men vooral tevreden dat de modelcontracten van de KU Leuven terug in de lift zitten. Dat zijn basiscontracten die de dienst kosteloos aanbiedt aan verhuurders. Na een dipje in 2016, steeg de contractvorm over vier jaar van 32% naar 43% in de onderzochte database.

De reden is te vinden bij het nieuwe Woninghuurdecreet, ingegaan in 2019. De normen voor verhuur van studentenkamers werden verstrengd waardoor het modelcontract de minimale bescherming van het decreet dichter benaderde. Zo kan een huisbaas voortaan de huur enkel verhogen via indexatie zolang een student het kot niet verlaat.

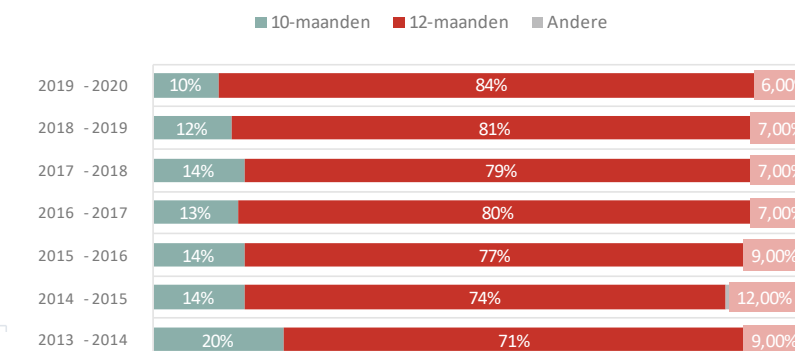
Maandelijkse kotprijs

Gebruik Modelcontracten

CONTRACTDUUR

© Eva Op de Beeck

NAVRAAG

'Je moet in het reine komen met je geschiedenis, met het slechte én het goede'

Hij is de man die zijn volk geschiedenis bijbrengt via boeken en podcasts. Johan Op de Beeck is nog lang niet uitgepraat over de ondergesneeuwde verhalen uit het verleden.

door [Simen Verberckmoes](#), [Lore Meesters](#) en [Daan Delespaul](#)

Een journalist die geschiedenisboeken begint te schrijven, het lijkt een bijzondere kruising. Geen wonder dat Johan Op de Beeck de geschiedenis weergeeft met zowel journalistieke precisie als met een gevoel voor dramatiek. 'Ik vind het ook belangrijk dat ik veel gelezen word. Vooral om die geschiedenis naar een breder publiek te brengen.'

U werkte eerst als journalist en televisiemaker en nu als historicus. Merkt u een verschil tussen het schrijven over de actualiteit en t schrijven over t verleden?

Johan Op de Beeck: 'Ik denk dat de methode van de journalistiek en die van de geschiedschrijving vaak overlappen. Het is bij beide vaak nodig om dingen meerdere keren te checken. "De waarheid" is immers vaak ondergesneeuwd door propaganda.'

'Historicus is eigenlijk een vrij recent metier. De geschiedschrijving van vorige eeuwen was heel partijdig en stond vaak aan de kant van de

toenmalige machthebbers. Dat maakt dat een kritische lezing van je bronnen noodzakelijk is en daar zit je dicht bij goede journalistiek.'

Voor uw boeken vertrekt u vaak vanuit specifieke historische figuren en de minder gekende details uit hun leven. Ziet u uzelf meer als biograaf dan als historicus?

'Ik denk dat dat vrij toevallig is gebeurd. Ik schrijf beter wanneer ik me kan inleven in een mens van vlees en bloed. Ik denk dat het zo ook beter leest.'

'De academische waarheid is niet in steen gebeiteld'

'Ik ben erachter gekomen dat je de geschiedenis beter kan vatten aan de hand van grote figuren. Die spreken de lezer aan, en je kan via hun levens-

loop ook veel kwijt over andere dingen die anders heel abstract blijven. Als je bijvoorbeeld het leven van Napoleon beschrijft, dan heb je een mooie gelegenheid om de ontstaansgeschiedenis van de parlementaire monarchie te beschrijven.'

'Ik gebruik dus die figuren om meer te vertellen dan datgene waar de lezer voor betaald heeft. Ik geef hem dingen mee die hij misschien nooit uit zichzelf zou opzoeken. Die grote figuren dienen als verbindingsmiddel om ook over andere onderwerpen te spreken.'

De figuren waar u over schrijft zijn vaak erg controversieel. Is dat nog de journalist in u die op zoek is naar sensatie?

'Er is een verschil tussen controverse en sensatie. Ik ben niet op zoek naar sensatie. Wat ik geleerd heb in de journalistiek komt me wel goed van pas. Als journaalanker moet je op korte tijd en in eenvoudige zinnen je kijker op het puntje van zijn stoel krijgen.'

'In die zin denk ik dat er nog veel van toen in mijn pen van nu zit. Anderzijds kwam ik er jaren geleden tot mijn verbazing achter dat mooie, complexere zinnen in een boek wel werken. Dat werkte bevrijdend. Maar wanneer ik een cruciale passage schrijf, die de lezer echt moet begrijpen, dan doe ik dat weer volgens die journalistieke technieken.'

Met die technieken staat u misschien lijnrecht tegenover de vakhistorici, die zich in het verleden al kritisch geuit hebben over de 'narratieve' geschiedschrijving die u en uw collega Bart van Loo bedrijven. Denkt u dat er plaats is voor 'populaire geschiedenis' naast de academische geschiedschrijving?

'Natuurlijk. Die kunnen en moeten naast elkaar bestaan. Bart en ik zouden onze boeken niet kunnen schrijven zonder het werk van academici. Maar dat werk is nooit af. Academische betogen die vroeger golden als de absolute waarheid kunnen ondertussen volledig achterhaald zijn. De academische waarheid is niet in steen gebeiteld.'

'Ik ken studenten Geschiedenis die mij zeiden dat ze zonder mij niet aan die opleiding begonnen zouden zijn'

'Populaire geschiedenis is volgens mij trouwens moeilijker dan het academische werk. Je moet namelijk aan twee vereisten beantwoorden. Academisch werk moet wetenschappelijk verantwoord zijn, maar hoeft zich weinig aan te trekken van de leesbaarheid.'

'Ons werk mag daarentegen niet stoeien met de academische feiten, maar moet wel een enorme inspanning leveren om de aandacht van de lezer te behouden. Ik denk niet dat we dat mogen onderschatten.'

'Als je mensen gaat bekritisieren omdat ze trachten de geschiedschrijving uit academische ivoren torens te halen, dan moet je er ook mee kunnen leven dat maar een heel beperkte fractie van het publiek geschiedenis leest. Dat terwijl ik toch merk dat de belangstelling ervoor heel groot is, je moet ze alleen op de juiste manier aanwakkeren.'

'Ik ken studenten Geschiedenis die mij hebben laten weten dat ze zonder mij niet aan die opleiding begonnen zouden zijn. Dat maakt mij oprecht heel blij, want ik hou van geschiedenis. Ik vind het ook belangrijk dat ik veel gelezen word. Niet alleen voor mijn portemonnee, maar vooral om die geschiedenis naar een breder publiek te brengen.'

Volgens Bart van Loo zouden we ook binnen de academische wereld meer aan narratieve (lees: populaire) geschiedschrijving moeten doen.

'Dat vind ik niet. Als je aan academische geschiedschrijving wil doen, moet je focus bij de academische normen liggen. Wil je daarna aan populaire geschiedschrijving doen en je publiek uitbreiden, dan kun je je daar nog extra in bekwaamen. Maar ik vind niet dat we de academische parameters daaraan moeten aanpassen.'

Populaire geschiedschrijving kan ook ten koste gaan van de feitelijke correctheid. Zou u uw werk volledig als non-fictie beschouwen?

'Ja. Als ik beschrijf wat een vrouw voelt wanneer ze in bed ligt met Napoleon, was ik daar natuurlijk zelf niet bij. Ik beeld me dan in hoe dat eraan toe ging, maar dat is wel feitelijk gebaseerd op wat die vrouw schreef in haar memoires. Ik kan dan wel niet zeggen dat ik dat academisch heb vastgesteld. *So what?*

In uw boeken over Napoleon toont u aan dat de rol van Vlaanderen en Nederland tijdens de Napoleontische oorlogen groter was dan wij doorgaans denken. Hetzelfde geldt voor uw boek over 1830 (Het verlies van België, red.). Is het iets typisch Belgisch dat we zo weinig met onze eigen geschiedenis bezig zijn?

'Absoluut. Ik heb over 1830 tal van lezingen gegeven en telkens zitten mensen met open mond te luisteren. Ze weten daar niets van. Ik moet bekennen dat ik tijdens het lezen en studeren zelf ook van de ene verbazing in de andere ben gevallen. Ons land heeft een revolutie gekend die heeft geleid tot de meest vooruitstrevende grondwet van de wereld, na die van Amerika. En die principes van toen blijven overeind tot op de dag van vandaag.'

'Als ik sommige hedendaagse discussies lees, dan vind ik de politici van 1830 een pak moediger dan die van nu'

'Als ik de hedendaagse discussies lees over de vrijheid van meningsuiting, dan vind ik de politici van 1830 een pak moediger dan die van nu. Wij denken soms dat wij in een crisis zitten, maar toen werd men geconfronteerd met een lege schatkist, met buitenlandse legers aan de grenzen, met binnenlandse opstanden, met drie pogingen tot staatsgreep en met een land dat volledig politiek en ideologisch verscheurd was. *Enfin*, erger kon het niet.'

'Elk hedendaags regime zou op zo'n moment de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting aan banden leggen. Maar wat doen de *founding fathers* van België in 1830? Die doen het omgekeerde. Ondanks alle meningsverschillen weigeren ze de vrijheid van meningsuiting te beknotten.'

© Celine Vandeweghe

© Celine Vandeweghe

NAVRAAG

Duitsland wordt vaak geprezen voor zijn zogenaamde Vergangenheitsbewältigung: de manier waarop het land omgaat met haar nationale verleden. Hoe doet België het volgens u op dat vlak?

'Niet zo goed. Ons verleden is natuurlijk veel minder bezwaard dan dat van Duitsland. U doet waarschijnlijk op het Congoverleden, maar er is meer. Collaboratie, daar gaan we ook heel krampachtig mee om. Maar ik denk ook aan de rol van de Belgische koningen in de twintigste eeuw, Leopold III in het bijzonder. Dat zijn zeer controversiële zaken.'

'Zonder Napoleon zou ik geen boeken kunnen schrijven'

'Onze geschiedschrijving is bijvoorbeeld ook heel twijfelachtig over de republiek. Pas na mijn boek *Het verlies van België* werd de rol van de republikeinen in de opstand van 1830 erkend, en werd erkend dat die revolutie voor velen moest uitmonden in een democratische republiek.'

'Dat is door de eerste geschiedschrijvers volledig onder de mat geveegd omdat we een kwetsbare monarchie waren. Er was nog een belangrijke republikeinse stroming in de publieke opinie die onderdrukt moest worden. De geschiedschrijving heeft zich laten manipuleren en die republikeinse gedachte uitgeveegd, op bijna stalinistische wijze.'

'De academische geschiedschrijving moet misschien toch eventjes in eigen boezem kijken. Ze heeft ons anderhalve eeuw lang niet het hele

verhaal gebracht. Het verhaal van de democratisch-republikeinse revolutie raakte ondergesneeuwd.'

Volgende maand is het 200 jaar geleden dat Napoleon overleed. Zijn herdenking doet in Frankrijk heel wat stof opwaaien. Hoe gaan we volgens u het best om met zijn erfenis?

'Door vooral zijn realisaties in herinnering te brengen die vandaag de dag nog actueel zijn. De rechten en de plichten die we vandaag hebben als burger, dat zijn geen natuurwetten. Die hebben een bepaalde ontstaansgeschiedenis gekend, met vallen en opstaan.'

'Die basisrechten die wij als burger hebben en die toch een paar miljard mensen ons benijden, zijn gebaseerd op de Verlichting. En Napoleon was de manager van die Verlichting.'

'Zonder Napoleon zou ik geen boeken kunnen schrijven, ik zou misschien helemaal niet kunnen lezen en schrijven. Je zou geen enkele carrière kunnen maken. Tenzij op basis van je afkomst en misschien je diploma, maar zeker niet op basis van je inzet, werkkraft of wil om iets bij te dragen. Dat is een enorme verdienste van Napoleon.'

Dreigt dat geen te positief verhaal te worden?

'Ik zie dat niet als een risico. Je moet in het reine komen met je geschiedenis, met het slechte én met het goede. Wij zien geschiedenis altijd als een zwart-wit verhaal en ik denk dat we daarvoor moeten opletten.'

'De napoleontische geschiedenis is voor het grootste deel een positieve geschiedenis. Ik weet dat men zal zeggen: "Maar die miljoenen doden dan?" Dat is waar, alleen moeten we dan ook de

eerlijkheid hebben om te zeggen dat er wél vrede was onder Napoleon, dat hij twaalf vredesverdragen in Europa heeft gesloten en dat de oorlogen begonnen zijn – het spijt me dat te moeten zeggen maar het zijn de feiten – door andere mogendheden.'

'Nu hebben wij de luxe van een eengemaakt Europa en de Verenigde Naties. Zoiets bestond niet in die tijd. Er waren maar twee manieren om conflicten op te lossen: een politiek huwelijk sluiten of oorlog voeren. En Napoleon was toevallig de beste in oorlog voeren.'

In uw boek over Leopold II lijkt u te pleiten voor mildheid rond zijn persoon. Vindt u dat onze hedendaagse blik op Leopold II te streng is?

'Ik denk niet dat ik ergens heb opgeroepen om milder naar zijn figuur te kijken. Ik kijk anders naar zijn figuur. Ik denk dat we het vraagstuk Leopold II eens niet moeten bekijken vanuit de vraag wat hij daar allemaal heeft gedaan, maar wel vanuit de vraag wat hij daar *niet* heeft gedaan.'

'Door enkel te roepen dat Leopold II een massamoordenaar was, zullen we nooit begrijpen waarom zulke dingen gebeurd zijn'

'Alles wat hij gedaan zou moeten hebben om daar een staat te maken die de naam waardig is,

heeft hij nagelaten: een onafhankelijk justitieapparaat bemand door gekwalificeerd personeel, een fatsoenlijk politieapparaat gecontroleerd door een onafhankelijke instantie, een parlement en vooral voldoende middelen om die staat te laten draaien en de bevolking te beschermen en te behoeden voor de wandaden die gepleegd zijn. Hij wist van de wandaden, had er bezwaar tegen, maar deed er niets aan. Dat allemaal omdat hij maar op één ding gefocust was: geld.'

'Dat is iets anders dan "massamoordenaar" roepen. Ja, er zijn massaal veel moorden gepleegd, maar door "massamoordenaar" te roepen gaan we er niet komen. Zo zullen we nooit begrijpen waarom zulke dingen gebeurd zijn en hoe we ze in de toekomst kunnen vermijden.'

Is het verhaal over Leopold II te lang te eenzijdig verteld?

'Ja, maar ik kan ervan meespreken hoe moeilijk het is om niet mee te heulen met de slogans en genuanceerd te denken. Maar nu is het vaak eerst roepen, vervolgens nadenken en dan misschien lezen. Ik zou het omgekeerd doen.'

Overal in België verdwijnen tegenwoordig verwijzingen naar Leopold uit het straatbeeld. Is dat volgens u de juiste manier om met die donkere pagina's van onze geschiedenis om te gaan?

'Die standbeelden maken mij niet veel uit. Maar zo kunnen we heel veel standbeelden, straatnamen en gebouwen evalueren op hun historische bezwaardheid. We kunnen beginnen met Julius Caesar die echt het bevel heeft gegeven om massaal handen af te hakken.'

'Van mij mag men die standbeelden weghalen. Maar ik zou dat doen op basis van een goed geïnformeerde maatschappelijke discussie waarbij alle kanten van het probleem belicht worden. Als dan uiteindelijk het parlement democratisch beslist dat die standbeelden niet meer in ons straatbeeld kunnen staan, *fine*. Maar ik zie dat niet gebeuren.'

Was dat moeilijk, dat 'andere' verhaal over Leopold II overbrengen?

'Dat was op eieren lopen, en dat heeft enkele jaren geduurd. Maar ik heb dat boek laten nalezen, door academici trouwens. (*lacht*) Je hebt altijd mensen die maar één ding willen horen. Ik heb dat ene ding op verschillende manieren belicht.'

Kort na uw boeken over Napoleon, Louis XIV en Leopold II verscheen er telkens ook een podcastreeks. Wat is het verschil tussen de twee?

'De boeken zijn rijker, maar de podcasts wekken een bepaalde vorm van kennis op. Academici gaan dat helemaal ontkennen hoor, wat ik nu ga zeggen. (*lacht*)'

'Ik geloof in een streven naar objectiviteit maar ik geloof niet in het bereiken van objectiviteit. Ik denk dat ik inderdaad op een gegeven moment subjectief ben. Wanneer ik bijvoorbeeld over de Zonnekoning spreek, zal daar een bepaalde emotie in liggen. Ik vertel dat hij onverdraagzaam was

en mensen vervolgd heeft voor hun geloofsovertuiging.'

'Maar als die man oud en versleten is en zichzelf in de spiegel bekijkt en denkt: waar is die Apollo gebleven, die balletdanser, die rockster?, dan is dat met een gevoel van mededogen.'

'Ik geloof in een streven naar objectiviteit maar ik geloof niet in het bereiken van objectiviteit'

'Heb ik daarom begrip voor zijn godsdienstvervolgingen? Nee, natuurlijk niet. Maar dat belet niet dat je die mens in zijn totaliteit bekijkt. En dat komt meer tot uiting in een podcast dan in een boek, waar je toch nog droger en descriptiever bent. Maar ik ben er mij van bewust dat professoren dat misschien minder academisch verantwoord zullen vinden.'

Kortom, we zouden als studenten meer geschiedenisboeken moeten lezen en meer podcasts moeten luisteren?

'Ik zeg helemaal niets. Ik probeer mensen maar tot twee dingen aan te zetten: heb elkander lief – dat meen ik *hè* – en zorg dat je je geschiedenis kent.'o

© Celine Vandeweghe

Het gelekte beleidsplan van Luc Sels

Het gelekte beleidsplan van Jan Tytgat

Personeel

Elke week lunch met de baas

'Ik voel mij anders zo eenzaam'

Inschrijvingen

Maximaal 30.000 studenten volgende termijn

'Dan hebben de proffen minder werk'

Personeel

Iedereen krijgt 10% opslag

'Om eerlijk te zijn is dat om mijn eigen zakken te vullen met die opslag'

Inschrijvingen

Tytgat gaat voor meer studenten volgende jaren

'Hoe meer zielen, hoe meer vreugd'

Gezondheid

Elke dag klassikale ochtendgymnastiek

'Mijn Miranda zegt altijd: "Mens sana in corpore sano"'

Diversiteit

Sels nog onzeker over diversiteitsbeleid

'Ik stuur daar wel nog een mailtje over'

Gezondheid

Elke ochtend klassikaal adje voor de sfeer

'Zuipsport is ook sport'

Diversiteit

Tytgat kiest voor eenheid

'Willen wij meer of minder Marokanen?'

Alma

Alma biedt vanaf nu enkel vegetarisch eten aan

'Die koetjes hebben ook wel gevoelens, hé'

Stem op mij,
want ik ben
zwaar depressief
en kan niet
zonder deze job.

Alma

Elke dag biefstuk friet

'Onze studenten zijn toch geen konijnen zeker?'

Stem op mij,
dan kun je
mopjes maken
over mijn naam.

KU LEUVEN

FACULTY OF ARTS

Get ready for Korea in just one year

Korean Studies

ONE YEAR ACADEMIC CERTIFICATE

www.arts.kuleuven.be/koreanstudies